

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 25—	celo leto naprej . . . K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge države . . .
četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2:80	

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vsak dan s vojaško izjavo med tedne in praznike.

Inzerati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 20 vin., za dvakrat po 18 vin., za trikrat ali večkrat po 16 vin. Parte in zahvala vrsta 25 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih inzeracijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inzerati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	v upravištvu prejemani:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 1. septembra. (Kor. ur.) Uradno razglajajo:

VZHODNO BOJIŠČE.

Fronta proti Romuniji.

Pri Oršovi in Herkulesfürdu je bil sovražnik tudi včeraj zavrnjen. Sicer ni prišlo nikjer do bistvenih bojov. Sibini (Nagy - Szeben) in Sepsi - Sz. György sta bila z ozirom na splošni položaj že predvčerajšnjem opuščena.

Armadna fronta generala kavalerije nadvojvode Karla.

V Bukovini in v vzhodni Galiciji so prešli Rusi zopet k napadu. V Karpatih pod Stanislavovom so bili povsod odbiti.

Severno Dajestra, v kotu pri izviri Zlote Lipe, je napadel sovražnik na 24 km široki fronti. Severno Marjampola in Zavalova so se vsi navali razbili. Pri Horožanki je bila naša črta potisnjena čez ta kraj nazaj.

Pri Zborovu je bil močan ruski napad, potem ko je izvajal omejen lokalni uspeh, s protinapadom ustavljen.

Armadna fronta gim. princa Leopolda Bavarskega.

Armada generalobersta von Böhm - Ermolija je preprečila ruski sunek pri Perepelnikih.

Pri armadi generalobersta von Tersztianskega je vdrl sovražnik na posameznih mestih v našo črto. Pritonapad nemških čet ga je vrzel zopet nazaj, pri čemer je izgubil 2 častnika in 407 mož kot vjetnike.

Jugozapadno Kašovce se je sovražnikov sunek ponesrečil.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Italijanska artiljerija je včeraj od časa do časa živahno obstreljevala več odsekov naše fronte na Primorskem od Svete Gore do morja. Južno Solkana in zapadno Lokvice je prešla sovražna infanterija k napadu. Naš ogenj je pognal sovražnika kmalu povsod nazaj.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 1. septembra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Angleško delovanje severno od Somme se je omejilo, izvzemši nekaj napadov z ročnimi granatami, na močno delovanje artiljerije. S svojim ognjem smo podvezali francoske napadalne namene. Z naše strani izvršeni protisuneki nam je zopet prinesel posest prej izgubljene pokrajine pri Longuevalu in v gozdu Delville.

Južno od Somme so se pričeli zvečer po pripravi zadnjih dni pričakovani francoski napadi. Poglavitno je prišil na fronto Barleux - Soyecourt. Prišlo je do ljutih bližinskih bojov v odseku Estrees - Soyecourt. Odločni protinapadi saksonskih polkov so hitro končali početno prodiranje sovražnika ter ga vrzli v njegove izhodne pozicije. V ostalem smo

potlačili pripravljene sovražne napadalne čete v njih jarku.

Na sosednjih frontah so razvijali naši nasprotniki na več točkah živahno delovanje topov in patrol.

V pokrajini ob Sommi smo zbili 6. ob Mosi 1 sovražno letalo. Eno nadalje letalo je padlo v našem obrambnem ognju vzhodno od Ypresa na tla.

VZHODNO BOJIŠČE.

Fronta generalfeldmarsala princa Leopolda Bavarskega.

Od morja do pokrajine zapadno od Lucka je položaj v splošnem neizpremenjen.

Jugozapadno od Lucka se je Rusom posrečilo pridobiti tal. Pred napadom nemških čet so se morali s težkimi izgubami zopet umakniti. Vjeli smo 2 častnika in 407 mož. Novi napadi so se izvršili danes jutraj ter smo jih zavrnili.

Med železnicama iz Brodov in Tarnopola je ruski artiljerijski ogenj zopet čutno oživel. Ob južni železnici je nasprotnik napadel. Pri Zborovu je dosegel na ozki fronti uspeh. Sicer smo ga deloma s protisunkom nemških čet zavrnili.

Armadna fronta generala kavalerije nadvojvode Karla.

Silni boji so se odigrali na 24 km široki fronti med Zloto Lipo pri Nosovu in Dniestrom. V severnem delu tega odseka so se zlomili ruski napadi pred našo fronto. Bolj proti jugozapadu smo se morali nekoliko udati sovražnemu pritisku. Južno od Dniestra so hrabri hesenski polki v odseku Stanislavova zlomili ruski napad. V Karpatih so ostali delni sovražni napadi na Stepanski in jugovzhodno od tam brezuspešni.

Jugozapadno od Šipota so obdržale vzhodnopruske čete svoje pozicije nasproti naporu nadmočnih sil do zadnje.

BALKANSKO BOJIŠČE.

Ob Ciganski planini in na fronti pri Moglenu so se zlomili srbski napadi.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

LISTEK.

Slika iz Tirola.

Anton Gaspari.

Zillertal, v maju 1916.

Čez greben je planil ogenj solnca. Na vzhodno pobočje, ki se vleče od reke Ina proti jugu, so padle globoke sence in dalje še po pol dolini. Reka Ziller je že svetila v jutranjem solncu: dolga srebroluska kača, ki se je neprenehoma valila izpod oddaljenih snežnih velikanov, a je bila brezkončna. Druga polovica doline je vsa gorela prvih žarkov, istotako zahodno pobočje. Cesta je pred nami hitelela v daljo kot izstreljena pišca, vsa bela, napeta; dolg bel trak potegnjen po dolini od zemljemerca solnca. Pred nami je ležal trg. Zvonik se je visoko dvigal v jutranji zrak, labolko na njem je žarelo, križ je svečano svetil. Par hiš je dosegalo višino cerkvene strehe, druge so bile enonadstropne, nekatere pritlične. Ljudstvo je stalo pred hišami, ko smo prikorakali v trg. V splošnem so napravili ljudje in trg na nas takoj dober vtis. Hiše vse iako snažne, od

Bolgarska vojna napoved Romuniji.

VOJNO STANJE MED BOLGARIJO IN ROMUNIJO OD VČERAJ DOPODNE.

Sofija, 1. septembra. (Kor. ur.) Danes ob 10. dopoldne je bila izkajšnjemu romunskemu poslaniku izročena vojna napoved.

Rano jutraj je bil v ulicah nabit vojni manifest.

Sofija, 31. avgusta. (Kor. ur.) Poročilo Agence telegraphique Bulgare.

Sinoči je prišel romunski poslanik v zunanje ministrstvo ter je izročil noto, s katero je zahteval svoje potne listine, češ, da je bolgarski poslanik v Bukarešti zahteval svoje. Bolgarska vlada v trenutku ne more ugotoviti, ali je ta trditev resnična, ker je od sobote njen zastopnik v Bukarešti popolnoma izoliran in siniti ne ve, kaj se je z njim zgodilo.

Odhod bolgarskega poslanika iz Bukarešte.

Iz Kodanja potrjujejo, da je bolgarski poslanik Radev že zapustil Bukarešto.

Inozemsko časopisje je vedelo že dni mnogo povedati da sta nastop Romunije in zlasti grozeča invazija rusko-srbske armade napravila največji vtis in da Bolgarija resno premišljuje, ali bi ne mogla skleniti separatnega miru. Dunajski bolgarski poslanik Tošev zavrača vse vesti o omahovanju Bolgarije kot lažnjive. Njegove interesantne izjave priobčuje včerajšnji »N. fr. Pr.« na čelu lista. Glasijo se:

»V sovražnem časopisju se pojavljajo gotove vesti, ki imajo perfidno tendenco napraviti vtis, da je prišla Bolgarija omahovati. Vse te vesti zbujaajo v Bolgariji največjo nevoljo in najpoštenje ogorčenje. O tem sploh ne more biti dvoma — kar izjavljam z največjim poudarkom — da bo šla Bolgarija do konca vojne in še čez konec odločno ramo ob rami s svojimi zavezniki. Bolgarija se prav nikogar ne boji. Bolgarija ve,

za kaj se bori in nič je ne more napraviti omahljive. V Bolgariji proizkušeni zaveznikom popolnoma zaupajo, ravno tako kakor tudi zavezniki popolnoma zaupajo Bolgariji.«

Bivši dunajski korespondent bolgarskih listov, sedaj profesor bolgarskega jezika na dunajski univerzi Konstantin M. Georgijev objavlja v »N. fr. Pr.« članek o Romuniji in Bolgariji, v katerem pravi: Bolgari so s svojo ofenzivo na celi črti Florina-Dolran in Drama prisilili tudi Romunijo, da je pokazala svojo pravo barvo. Morala je odložiti krinko svoje nevtralnosti. Italijansko izdajstvo romunskim diplomatom ni dalo spati. Dokazati so hoteli, da še prekašajo Sonnine in Salandre in da ne potrebujejo niti pesnika a la d'Anunzio, ki naj bi jih upijal za zavraten napad. Bolgar pravi od nekdaj: »Ne vzemi ladje s Črnega morja, ne žene ali tovariša iz Bukarešte.« Bolgari poznajo Romunijo že dolgo, od leta 1913, pa pomenita imeni »Romun« in »kokoškar« (umazan tat, ki kokoši krade) skoraj eno in isto. Vlahi, tako nazivamo prebivalce romunskega kraljestva, niso bolgarskemu kmetu nikdar imponirali, najmanj pa l. 1913. Turka smo smatrali vedno za hrabrega in plemenitega, Srba smo vedno smatrali za bojevitega, akoravno nima pravih vojaških čednosti. Grka smo spoštovali kot pametnega trgovca in nositelja bizantinske kulture. Vlahi pa je bolgarski kmet vedno zaničeval. Predstavljati si moramo, kako srdit in ogorčen je bil Bolgar, ko so Vlahi l. 1913. oskrnili bolgarsko zemljo in kako sovraštvo je ostalo po vojni.

Po uspešni ofenzivi na makedonski fronti je postala ideja revanše proti Romuniji zelo močna. Reklo se je: Sedaj naj nam pridejo še Vlahi! In povsod v Bolgariji je bilo videti geste neodoljivega srda proti »mamaligarom« in »kokoškarjem« iz l. 1913. Po vsem kar vem, čutim in slišim, si lahko predstavljam ogorčenje, ki je zavladalo v Bolgariji proti Romunski, ko se je zvedelo za njeno vojno napoved Avstro-Ogrski. Sicer dosedaj (članek je pisan 30. avgusta op. ur.) še ni prispela iz Sofije nobe

na vest o vojnem stanju med Bolgarijo in briganti iz l. 1913. Toda s popolno gotovostjo lahko trdim to-le: Vsak Bolgar, ki ga vprašate: kakšni odnosi vladajo med Bolgarijo in Romunijo? bo brez odloga in z velikim povdarkom odgovoril: Sovražni.

Nova naloga bolgarske armade.

Glasilo bolgarskega vojnega ministrstva »Vojsni Izvestja« piše: V novi fazi evropske vojne bo igrala bolgarska armada veliko vlogo. Poklicana je k temu vsled geografičnega položaja Bolgarije in izkazala se bo vredno epopeje, ki si jo je pisala tekom treh vojn s svojo krvjo. Bolgarska armada vliti danes še trdnje železno kladivo, s katerim je vsakega sovražnika pobila, ki se je upal vdreti v bolgarsko deželo. To kladivo bo bilo še z večjo silo na mnogoglavno sovražno hidro z nemško metodiko in bolgarsko nebrzdanostjo.

Bolgarski vpoklici.

V inozemstvu živeči bolgarski dijaki 41. nabornega letnika so vpoklicani pod orožje. Bolgarski častniki, ki se nahajajo v nemških zdraviliščih, so svoje dopuste prekinili ter se vrnili v domovino.

TURŠKA VOJNA NAPOVED ROMUNIJ.

Carigrad, 31. avgusta. (Kor. u.) Agence Telegraphique - Milli javlja: Radi pretrganih zvez z Romunijo je bilo poslovdji romunskega poslanikstva v Carigradu notificirano, da se turška vlada jednako kakor njene zaveznice smatra od 30. avgusta ob 8. zvečer v vojnem stanju z Romunijo.

gostilna. Dvonadstropna, snažna, sveže pobeljena. Prvo nadstropje je nosilo lep iz lesa izrezljan balkon, posut samih svežih bujnocvetičnih rož. Pred hišo vrt, poleg njega kegljišče, desno pod veliko češnjo postavljene mize za goste. Sedli smo. Pritekla je deklica precej okroglega obraza, ne ravno prekrasne, toda zdravega, okusnega. Hiči. Postregla nam je s pijačo. Ni še dobro ta odšla, že je pridobela druga s tankim glasom: »Bodo gospodje kaj jedli?« Ozrli smo se. No, na vratih je stala tretja. Prijatelj je dvignil glavo ter me s komolecem pomembno dregnil: na balkonu sta dve zalivali rože. Šesta je kukala skozi okence v drugem nadstropju, pa se hitro umaknila, ko sem ji dal znamenje z roko, da jo vidim.

»Dobili smo kos prave tirolske slanice s črnim okusnim kruhom. »Povejte nam, gospodična, kako vam je ime, da vas vemo klicati,« je odločno pričel prijatelj.

Sramežljivo je povesila glavo.

»Monika.«

»No, ljuba Monika, kakor vidimo imate tu mnogo letoviščarjev, ne —«

»Niti enega še!«

»Kako to, saj je polno deklic! Kamor se človek ozre, pa sreča dvoje zapeljivih oči.«

Prva hiša v vasi na levo je bila

Naša vojna z Romunijo.

Snočno uradno poročilo nas obvešča, da so naše čete dne 30. avgusta opustile tudi Sibinj (Nagy Szeben, nemško Hermannstadt) ter Sepsi - Sz. György, malo mesto v dolini Alute, severo - vzhodno Brašova. Pogled na zemljevid nam kaže, da umikanje naših čet še ni končano, in da bodo pač prepustile sovražniku še nadaljnje sedmograške kraje, predno dosepejo do odkazanih jim definitivnih obrambnih pozicij. V vojni so merodajni edine vojaški, strateški ozirni in le s tega stališča nam je presojati dogodke na Sedmograškem. Da je umikanje naših čet povsem prostovoljno, sledi že iz dejstva, da Romuni tam, kjer se jim postavijo naša krda resno v bran, ne morejo nikamor naprej. Tako so bili tudi v četrtki vsi romunski napadi v pokrajini pri Oršovi zaman. Iz snočnega uradnega poročila je v ostalem razvidno, da je bila naša sedmograška fronta podrejena enotnemu vodstvu. Izmed dotedaj od Romunov zasadenih mest sta le Brašov in Sibinj večjega pomena, prvi šteje 42.000, drugi pa 34.000 prebivalcev.

MAJOR MORAHT O VOJNEM POLOŽAJU.

O vojnem položaju v Erdelju piše »Berliner Tageblatt« z dne 31. avgusta major Morah: Vojni položaj na novem bojišču ob ogrsko-romunski meji se je tako razvil, kakor so v vojaških krogih pričakovali. Silni naval Rusije na monarhijo in verolomnost Italije so onemogočili našemu zavezniku, pustiti močne sile na Sedmograškem in južnem Ogrskem, da opazujejo Romunsko. Na Dunaju in v Pešti so bili dovolj pametni, da niso Romunski slepo zapuili. Že zdavnaj nam kot armadni vodja znani generaloberst Pflanzer-Baltin je dobil poverjeno nalogo, da organizira mejno obrambo. Ta se je mogla pri popolnem pomanjkanju stalnih utrdb omejiti samo na to, da so oddelki opazovali mejo in zbrali slabotne postojanke ob prehodih. Že v naprej je nameravalo armadno vodstvo našega zaveznika za slučaj vojne pri spopadu z Romunsko ne braniti neposredne mejne črte, marveč se upirati na skrajšani fronti. Sedmograška meja je v svojem skrajnem delu izbočena proti vzhodu. Tu v tem loku leži Brašovo. Ker je bilo Romuniji mogoče, razviti svojo vojsko že v miru nemoteno v Moldavi, je mogla obenem tudi obložiti vse prelaze s svojimi prednjimi četami. Tako vidimo, da je sovražnik vdrl preko meje od bukovinske fronte do Donave. Na romunski strani je velika vojaška premoč, tako da so bili naši zavezniki po kratkih poskusih obrambe prisiljeni, umakniti se na svoje obrambne pozicije, ki so jih imeli v načrtu. Po načrtu so se združile romunske čete z ruskimi četami ter so stopile v zvezo s carjevo vojsko v Bukovini. Kako močna je ta romun. vojska, ki naj napade, zmešana z ruskimi silami, Ogrsko z vzhoda in jugo - vzhoda, se še ne da presoditi.

Druga ruska vojska, ki se je zbrala že začetkom junija na levem bregu Pruta pri Reniju, je baje po izpovedi nevtralnih oseb, močna 250.000 mož, ter je baje dobila še 60.000 Srbov. Že se poroča, da koraka ta vojska skozi Dobružo. Brez vsakega dvoma je, da ima namen, napasti bolgarsko mejo med Donavo in Varno.

Srčno se je zasmejala.
»Hahaha — to so vse moje sestre.«
»Ja, za zlodja — potem vas je deset —«
»ne samo sedem!«

Odhitela je. Spogledali smo se. Sedem hčera, mladih, zdravih, okroglih — prave planinske rože. Nekateri so se nam zdele prezdrave, tako lepo zaokrožene so bile. Prav lepo so se zibale v bokih, kar je dalo prijatelju veliko pomisleka. Najbolj prikupljiva je bila Marid, deklet pravih let, slokega života, svetlih las, zgovornih oči, pa drobčkane noska. Ta nam je razodela v prikupljivem govoru vse zanimivosti vasi. Tako je bila odkrita, da nam je celo zaupala zgodovino svojih sestra.

»Pripeljite vendar sestre, Marid, da jih vsaj pobliže spoznamo!«
»Monri, Lizl, Aneri, Luizl —«
je tenko zaklicala Marid. Toda niti ena se ni odzvala — čuli pa smo kako so hihitale v yeži.

Tedaj je stotnik odločno zaukazal: »Vi praporščak Ekec poizvedovalna patrolja, smer gostilniški prostori. Gilejte, da vse sovražnike s pastjo medenih besed vjamete — ne objamete — ter žive pripeljete v naš tabor!«

Romunska vojska ne koraka z vso svojo silo proti Ogrski. Najmanj odpadejo sile, ki naj zavarujejo Bukarešto in 600 kilometrov dolgo bolgarsko - romunsko mejo, ki gre od Oršove ob Donavi. Ta meja je za Bolgarsko ugodnejša, kakor za Romunsko, ker je južni breg višji in ker ima močvirja, ki otežkočajo prehod romunske vojske. Rusko ofenzivo proti Bolgarski olajšava meja v Dobruži, ki jo je težko braniti. Mali Balkan, Centralni in Zapadni Balkan pa dajejo tudi slabotni bolgarski vojski odporno silo. Še se ne da videti, na kateri črti se nameravajo Bolgari udariti. Počakati moramo, ali se bo nemško - bolgarska ofenziva proti balkanski vojski entente pod sedanjimi vojaško - političnimi okoliščinami, ki še niso popolnoma razjasnjeni, nadaljevala, ali bo dobil Sarraill, ki se nahaja v velikih stiskah, še enkrat zraka, namesto da bi zanjko zadrgnili, ali pa se čutimo zadosti močne, da najprej obračunamo s tem delom sovražnih čet. Mogoče je, da govori pri tem sklepu negotovost političnega položaja na Grškem tudi svojo besedo. Za enkrat pa noben človek v Nemčiji ne more vedeti, ali bodo Venizelosove politične intrige prisilile Grško, da se pridruži ententi. Pametno pa je, če računamo s to možnostjo. Kraljev vpliv gineva čedalje bolj. Ali pa ima vojska, ki mora v takih stiskah zagrabiti za orožje, kako vrednost pri operacijah, je drugo vprašanje, na katero bi odgovoril z »ne«.

Vsa Romunija vojno ozemlje.

»Corriere della sera« poroča iz Bukarešte l. t. m.: Kraljevski ukaz proglašja vso romunsko državo kot vojno območje.

Pred odločilnimi udarci na Romunijo.

»Budapešti Hirlap« poroča iz Kološa: Vojaški krogi sporočajo, da je vse storjeno, da bomo Romune prepodili z ogrskih tal. Že v naprej pripovedujejo, da bodo ogrska tla kmalu očiščena sovražnika in da se bodo v kratkem vršili boji na sovravnih tleh.

»Az Est« poroča z Dunaja: Nj. ekselencija Ervin Roszner, minister a latere, se je izrazil o vojni napovedi Romunske tako-le: Onojna bula je počila, pa bodimo mirni. Samo malo bomo pustili Romune v deželo in tem silnejši bo protisunek. Zvesti zaveznik Bolgarska je komaj čaka, da se masčuje nad skrunilcem. Z zaupanjem lahko zremo v bodočnost.

Naš in romunski poslanik.

Glasom poročil avstrijskega zunanjega ministrstva, ni iz Bukarešte že od 28. avgusta sem nobenega pomirljivega poročila o našem poslaniku grofu Czerninu. Vest, da je odpotoval iz Bukarešte, ne odgovarja resnici. Tozadevno vprašanje nizozemskega poslanika v Bukarešti stvari ni razjasnilo.

Bivši romunski poslanik na Dunaju, Maurocordato, ne bo prej zapustil Dunaja, dokler naš zunanji urad ne bo imel v rokah pomirljivih poročil o odpotovanju našega poslanika.

Kooperacija ruske in romunske armade.

Preko Stockholma poročajo: Ruski listi objavljajo le malo vesti iz Romunije, ker sta pošta in cenzura pod najstrožjo kontrolo Romunske uradna poročila govorijo o velikih uspehih romunske armade. »Ruskoje Slovo« javlja, da se borijo proti

Praporščak je odhitel. Deklice so to opazile, pa se z vrisčem zapodile po stopnicah v gornje prostore. On za njimi. Te so hitele še višje, se poskrile, zaklenile, pa kolikor mogoče zadrževale smeh. Prijatelj je izgubil sled. Stopil je na balkon ter važno sporočil, da se je glavna sovražnikova moč umaknila v trdnjavski krog »Podstrešje«, se s ključji utrdila — pa pristavi, da brez izdatnih ojačenj ne opravi ničesar. Ker je bilo že pozno je stotnik ukazal, da se vrši generalni naskok v nedeljo popoldne.

Ko je bataljon odmarširal so se dekleta prikazala na balkonu. Mahala so z robci v pozdrav. Nastavil sem daljnogled. Do prs jim je segalo cvetje balkona, iznad njega so se vpenjale glavice, kakor bi ravnokar pognale sredi rož, vse lepo rdeče, zdrave, bujnih las. Kimalo so še vedno, dokler je bataljon izginil za ovinom.

Dregnil sem prijatelja s komolcem!

»No, kako misliš —!«

»I, saj sem že dejal: prave planske rože, ki tako bujno cveto, pa tako težko duhte, da fantu zavre kri, če jih le pogleda. V splošnem pa lahko mirno postavim k naši Gorenjki Zilbertalke kot sosilko.«

Sedmograški le romunske čete. Na bolgarski fronti pa kooperirajo ruske in romunske čete in sicer pod romunskim vrhovnim poveljstvom. V romunskem glavnem stanu se nahajajo visoki ruski častniki. Kralj Ferdinand se nahaja na sedmograški fronti. Bil je slovesno pozdravljen, ko je stopil v sedmograška tla. Kot zastopnik ruskega vrhovnega armadnega vodstva v romunskem glavnem stanu fungira general Ivanov.

Švicarski listi poročajo: Že na začetku Brusilovove ofenzive so Rusi koncentrirali v Besarabiji 250.000 mož, katerim se je pridružilo še 60.000 Srbov. Sedaj šteje ruska proti Bolgariji operirujoča armada še enkrat toliko.

Rusko - romunski napad na Ogrsko, Srbijo in Bolgarsko.

Pariški vojaški kritiki pripisujejo veliko važnost dejstvu, da Rusi že prodirajo po romunskih tleh ter sklepajo iz tega, da bodo Rusi istočasno napadli Bolgarsko, okupirano Srbijo in Ogrsko.

Razvrstitev romunske armade proti Bolgariji.

Preko Stockholma poročajo iz Petrograda: Razvrstitev romunskih proti Bolgariji operirajočih čet se vrši na železniških progah Calafatu-Turul Magurele - Zimnica - Gjurglevo - Oltenica. Ves privatni promet ob Donavi je ustavljen.

Ruski naklepi proti Varni.

»L' Oeuvre« poroča, da vodi ruske čete proti Bolgariji general Ivanov. Njegov prvi cilj je Varna, ker je obal v Dobruži za izkrcavanje neugodna. V Varni nameravajo nato Rusi izkrcati glavno silo. Velike čete namreč prihajajo le s težavo skozi Dobružo, ker so ceste tam zelo slabe. Sicer so Romuni v zadnjem času speljali tam nekaj poljskih železnic, te pa ne zadostujejo.

Romunija in Romuni.

Pokrajine, ki tvorijo današnjo Romunijo, so bile od prvih stoletij p. Kr. časna domovina mnogih narodov. Cesar Trajan je v letu 101. do 106. izrgal obdonske dežele. Dakijcem ter je naselil tam mnogo svojih veteranov, katerih latinski jezik je premagal narodno govorico poznejših naseljencev na sličen način, kakor se je tatarščina Bolgarov umaknila slovanskemu narečju prvotnih prebivalcev današnje Bolgarije. Že leta 271. so zasedli deželo Goti, za njimi so prišli Huni, Gepidi, Avari, Slovani, Bolgari, Madžari, Pečenegi in Kumani, dokler se niso ti ljudski valovi ustavili ob karpatski barijeri, na katere vnožju so se pričeli razvijati v 11. stoletju trajnejši državni organizmi. V 14. stoletju sta obstojali na teritoriju današnje Romunije dve samostojni kneževini Moldavska in Valaška. Toda kmalu so od juga pritisnili Turki in v 16. stoletju ste bili kneževini že v popolni odvisnosti od Carigrada. Njih knezi so iskali pomoči pri Rusih, kar jim je bilo v nesrečo. Turki so se njihovega ozemlja popolnoma poslastili in od leta 1711. do 1829. je tvorila Romunija le dva turška pašalika, ki ju je daval sultan grškim knezom — v najem. Grški trgovci so dobili tu posebne trgovske privilegije in ljudstvo je prišlo politično v turško, gospodarsko pa v grško robstvo, katerega posledice še danes niso popolnoma odstranjene. Premožnejši romunski sloji so se skoraj popolnoma pogrčili, tako da je mogel Aleksander Ypsilanti leta 1821. iz Romunije ven zasnovati vstajo Grške proti Turčiji. Začetkom 19. stoletja pa je postajal v Romuniji tudi ruski vpliv vedno večji. Rusija, ki je tekom 18. stoletja pričela s svojo politiko »zaščitnika vseh pravoslavnikov«, je rada posegla v romun. zadeve zlasti ker je postajala Turčija koncem 18. stoletja vedno slabejša. Leta 1775. se je odcepila od romunskih kneževin Bukovina, ki so jo Turki izročili Avstriji, leta 1812. pa so si Rusi vzeli Besarabijo. Istočasno je pričelo med romunskim narodom samim precej živahno narodno gibanje in pod ruskim protektoratom so dobile romunske kneževine zopet svoje narodne vladarje, v deželo so prišle ruske posadke in odvisnost od Turčije se je kmalu izražala le še v letnem tributu, ki so ga plačevali romunski knezi. V pariškem miru leta 1856. je dobila Moldavija zopet del Besarabije nazaj, ruske posadke pa so bile odšle že leta 1834. iz dežele. Pod moldavskim knezom Aleksandrom Joanom Cuza sta se združili obe romunski kneževini leta 1861. v realno unijo. Toda knez Cuza ni zmogel notranjih težkoč in ni mogel premagati ljubosumnosti ostalih romunskih bolgarskih rodbin. Bil je depodirani in Romuni so si leta 1866. izvolili za kneza hohenzollernskega

princa Karola, ki je zavladal kot dedni knez nad sedaj pod imenom »Romunija« za vedno združenima kneževinama. Formalno samostojnost in neodvisnost od Turčije so si izvojevali Romuni v turško-ruski vojni 1877/78; kjer je njihova armada mnogo pripomogla h končni ruski zmagi. Rusija je zato v svetošestanskem miru prisilila Turčijo, da je priznala neodvisnost Romunije. Rusija si je pri tej priliki vzela v pariškem miru leta 1856. Moldavski kneževini izročeni del Besarabije nazaj, kar je bilo povod, da se je pozneje Romunija popolnoma naslonila na centralni državi, dala pa je Romunom kos Dobruže, ki je sicer v strateškem oziru jako važen, ki pa ni mogel zadovoljiti romunskih aspiracij. Kralj Karol ni imel potomcev. Zato je ob priliki proklamiranja Romunije za kraljevino leta 1881. postavil romunski parlament njegovega nečaka princa Ferdinanda Hohenzollernskega, sedanjega kralja za prestolonaslednika. Prestolonaslednik Ferdinand se je leta 1893. poročil z angleško princezino Marijo Edinburško, ki mu je 15. oktobra 1893. rodila sina Karola, sedanjega prestolonaslednika, prvega »pravega dediča romunske krone«. Po bukareškem miru z dne 10. avgusta 1913. je dobila Romunija od Bolgarije še kos Dobruže v izmeri 7600 km².

Vladanje kralja Karola je bilo za Romunijo vseskozi srečno. Prišlo se je na vseh poljih pridno in smoteno delo za gospodarski in kulturni napredek države. Leta 1866. je eksportirala Romunija 550.000 ton žita, leta 1876. že 1.206.000 ton. Do leta 1873. je bilo na Romunskem 775 km cest, leta 1909. pa 28.000 km. Prva 70 km dolga železnica je stekla leta 1870., leta 1913. pa je merilo železnično omrežje 3532 km. Uvoz je znašal v vrednosti leta 1861. je 70 milijonov frankov, leta 1906. 400 milijonov, leta 1913. pa že 590 milijonov, izvoz je znašal v istih letih 1894. 9102 in 12607 milijonov frankov. Število prebivalstva se je zvišalo od 4 milijonov v letu 1859. na 7-6 milijonov, kmečko prebivalstvo pa tvori še danes ogromno večino (81-6%).

Kulturni napredek dežele pa ni tako velik kakor gospodarski. Še danes je nad 60% romunskega prebivalstva analfabetov. To je v zvezi s prav grdimi socialnimi razmerami na deželi. Romunski kmet je le deloma svoj lasten gospodar. Aristokracije (bojarske) rodbine posedujejo neizmerne domene in skoraj polovica romunske rodovitne zemlje se nahaja še dandanes v rokah maloštevilnih veleposestnikov. Breda kmečkega prebivalstva je povzročila že opetovane krvave nemire. Državna oblast je te kmečke punte zatrla z orožjem, mesto da bi odstranila njih vzroke s pametno agrarno politiko. Industrija se na Romunskem le po malem razvija, akoravno država krepko podpira industrijalizacijo dežele. Veliko vlogo igra v Romuniji pridobivanje petroleja in nafte, katerih se je leta 1913. eksportiralo skoraj 2.000.000 ton. Petrolejski vrelci pa so po večini v tujih rokah in zlasti je pri petrolejskih podjetjih zaposlen nemški kapital.

Romunija je napovedala monarhijo vojno v znamenju irredentizma. Dober del 12 milijonov broječega romunskega naroda ne prebiva v kraljevini, temveč se nahaja že stoletja pod habsburškim žezlom. Na sedmograškem in v vzhodnem delu Banata živi okrog nad 3 milijone Romunov, ki so gospodarsko in kulturno bolj razviti, kakor njihovi rojaki iz kraljevine. V Bukovini je okrog 300.000 Romunov; mnogo nad 1 milijon jih živi v ruski Besarabiji, nekaj jih je v negotinskem okraju v Srbiji, nekaj pa v vidinskem okraju v Bolgariji. Romuni v kraljevini so se do novejšega časa ločili podobno od rojakov v monarhiji, kakor Hrvat od Srbov, posluževali so se namreč cirilice in še le pred nekaj desetletji je bila uvedena latinica. Neka posebnost Romunije je tudi židovsko vprašanje. Številni romunski židi namreč ne veljajo za državljane, temveč se smatrajo za tujce, akoravno seveda niso podaniki nobene druge države in akoravno morajo sicer izpolnjevati vse državljanske dolžnosti, všteti vojaško službo. Na drugi strani pa ne smejo n. pr. biti lastniki zemljišč. Navzlic tem omejitvam igrajo židi na Romunskem veliko vlogo, so trgovci in industrijalci ter pogosto najemniki velikih domen, ki izkoriščajo uboge kmečke delavce še bolj kakor pa Bolgari. S posebnim zakonom pa postane lahko vsak žid polnopraven državljan — večino parlamenta je pač treba pridobiti s primerno »podporo«.

Politično življenje na Romunskem je sploh precej nezdravo. To so nam dovolj pokazali tudi dogodki zadnjih dveh let. V deželi vladata dve glavni stranki: močnejša liberal-

na pod vodstvom ministrskega predsednika Bratiana in konzervativna, ki je zdaj razcepljena v več taborov in struj. Med vojno ste igrali Filipskova in Jonescova skupini konzervativnih demokratov žalostno-znano vlogo. Po svoji ustavi je Romunija demokratična parlamentarna država.

Grška kriza na vrhuncu.

Amsterdam, 1. septembra. »Daily Telegraph« poroča iz Aten: Grška kriza je dosegla vrhunec. Tekom enega tedna se mora odločiti, kaj bo Grška storila. Zaimis hoče odstopiti. Že pred dvema tednoma je sporočil kralju, da ne more ostati na krmilu, ako izbruhne romunsko - bolgarska vojna.

Haag, 1. septembra. Iz diplomatskih krogov poročajo: Pritisk entente na grško postajo vedno večji. Četverozveza zahteva od Grške 200.000 mož ter ji zato obljublja prepustiti vse zasedene grške otoke bolgarsko - egejsko obrežje in otok Ciper.

Haag, 1. septembra. Govori se, da presoja kralj nameravani odstop ministrskega predsednika Zaimisa jako resno in da kralj ni bolan, marveč da se boji za svojo osebno prostost. Grški nacionalisti, ki so blizu Venizelosovi skupini, so se baje ponudili francoski in angleški vladi, da se polaste kralja in ga spravijo na kako angleško vojno ladjo, ki bi ga spravila na Malto. Angleške in francoske vojne ladje z orožjem in municijo križarijo pred Atenami, da bi pospešile in z orožjem podpre revolucijo v deželi. Namestnik v Grški ustanovitveni republiki z Venizelosom na čelu.

»Daily Telegraph« poroča iz Soluna 29. avgusta: Tu se širi govoriča, da je grški kralj Konstantin zbežal v Lariso, kjer čaka nanj eskorta 300 nemških ulanov, ki ga bo spremljala.

Grška ostane nevtralna?

V dunajskih političnih krogih se je včeraj govorilo, da hoče ostati Grška tudi z ozirom na novo romunsko vojno nevtralna.

Angleško pojmovanje izpremembe v grškem generalnem štabu.

London, 31. avgusta. Corriere della sera« poroča iz Londona: Nekateri so hoteli videti v imenovanju generala Moskopulosa za šefa generalnega štaba prvo znamenje popuščenja voditeljev helenske politike in drugi so prepričani, da je odpušitev generala Dusmanisa posledica pritiska ententnih držav. Nasproti temu pravi atenski dopisnik »Morning Post«, da je pooblaščen izjaviti, da poslanski četverozveze nimajo nič opraviti z zadevo. Imenovanje Moskopulosa je sledilo iz inicijative kralja in njegovih svetovalcev. Celo težka pogreška bi bila, ako bi se ta dogodek smatral za znak popustljivosti, kajti general Dusmanis kakor polkovnik Metaxas uživa slej ko prej polno zaupanje kralja. Korak kraljev je sprejeti bolj za premeten poskus, da ustreže že naprej željam entente, ki bi segale še dalje, kakor se je to zgodilo pod Skuludisevim ministrom z delnim odpuštom armade. Zaveznikom se hoče natrositi peska v oči. Dokler Grčija ne dobi močnega ministrstva, se ne more računati na učinkovito obnovev generalnega štaba.

Zdravje kralja Konstantina.

Berolin, 31. avgusta. Iz Haaga poročajo: »Times« se je sporočilo iz Aten: Zdravstveno stanje kralja se je znatno zboljšalo. Prihodnje dni bo mogel sprejeti odposlanstva, ki mu izročijo sklepe, sprejete v nedeljo pri manifestacijah.

Grška Makedonija proglasila neodvisnost?

Iz Rotterdamu poročajo: Odsek za narodno obrambo je včeraj opoldne svečano proglasil neodvisnost grške Makedonije.

BOJI MED GRKI IN BOLGARI.

Stockholm, 1. septembra. »Times« javlja: Pri Seresu in pri utrdbi Startila so se odigrali med Grki in Bolgari resni boji, ker so se Grki na povelje generala Sarrailla nadaljnemu prodiranju Bolgarov uprli. Grški poveljnik utrdb Hangas je v teh bojih padel.

Spominjajte se rodbin vpoklicanih vojakov in „Rdečega križa“.

Naša vojna z Romunijo.

Snočno uradno poročilo nas obvešča, da so naše čete dne 30. avgusta opustile tudi Sibin (Nagy Szeben, nemško Hermannstadt) ter Sepsi - Sz. György, malo mesto v dolini Alute, severo - vzhodno Brašova. Pogled na zemljevid nam kaže, da umikanje naših čet še ni končano, in da bodo pač prepustile sovražniku še nadaljnje sedmograške kraje, predno dosepejo do odkazanih jim definitivnih obrambnih pozicij. V vojni so merodajni edinole vojaški, strateški ozirni in le s tega stališča nam je presojati dogodka na Sedmograški fronti podrejena enotnemu vodstvu. Izmed dosedaj od Romunov zasedenih mest sta le Brašov in Sibin večjega pomena, prvi šteje 42.000, drugi pa 34.000 prebivalcev.

MAJOR MORAHT O VOJNEM POLOŽAJU.

O vojnem položaju v Erdelju piše v »Berliner Tageblattu« z dne 31. avgusta major Morah: Vojni položaj na novem bojišču od ogrsko-romunski meji se je tako razvil, kakor so v vojaških krogih pričakovali. Silni naval Rusije na monarhijo in verolomnost Italije so onemogočili našemu zavezniku, pustiti močne sile na Sedmograškem in južnem Ogrskem, da opazujejo Romunsko. Na Dunaju in v Pešti so bili dovolj pametni, da niso Romunski slepo zapuili. Že zdavnaj nam kot armadni vodja znani generaloberst Pflanzer-Baltin je dobil poverjeno nalogo, da organizira mejno obrambo. Ta se je mogla pri popolnem pomanjkanju stalnih utrdb omejiti samo na to, da so oddelki opazovali mejo in zbrali slabotne postojanke ob prehodih. Že vnaprej je nameravalo armadno vodstvo našega zaveznika za slučaj vojne pri spopadu z Romunsko ne braniti neposredne mejne črte, marveč se upirati na skrajšani fronti. Sedmograška meja je v svojem skrajnem delu izbočena proti vzhodu. Tu v tem loku leži Brašovo. Ker je bilo Romuniji mogoče, razviti svojo vojsko že v miru nemoteno v Moldavi, je mogla obenem tudi obložiti vse prelaze s svojimi prednjimi četami. Tako vidimo, da je sovražnik vdrl preko meje od bukovinske fronte do Donave. Na romunski strani je velika vojaška premoč, tako da so bili naši zavezniki po kratkih poskusih obrambe prisiljeni, umakniti se na svoje obrambne pozicije, ki so jih imeli v načrtu. Po načrtu so se združile romunske čete z ruskimi četami ter so stopile v zvezo s carjevo vojsko v Bukovini. Kako močna je ta romun. vojska, ki naj napade, zmešana z ruskimi silami, Ogrsko z vzhoda in jugo - vzhoda, se še ne da presoditi.

Druga ruska vojska, ki se je zbrala že začetkom junija na levem bregu Pruta pri Reniju, je baje po izpovedi nevtralnih oseb, močna 250.000 mož, ter je baje dobila še 60.000 Srbov. Že se poroča, da korača ta vojska skozi Dobrudžo. Brez vsakega dvoma je, da ima namen, napasti bolgarsko mejo med Donavo in Varno.

Srčno se je zasmejala.
»Hahaha — to so vse moje sestre.«
»Ja, za zlodja — potem vas je deset — ne samo sedem!«

Odhitela je. Spogledali smo se. Sedem hčera, mladih, zdravih, okroglih — prave planinske rože. Nekatero so se nam zdele prezdrave, tako lepo zaokrožene so bile. Prav lepo so se zibale v bokih, kar je dalo prijatelju veliko pomisleka. Najbolj prikupljiva je bila Maridl, dekle pravih let, slokega života, svetlih las, zgornjih oči, da drobčkane noska. Ta nam je razodela v priključnem govoru vse zanimivosti vasi. Tako je bila odkrita, da nam je celo zaupala zgodovino svojih sestra.

»Pripeljite vendar sestre, Maridl, da jih vsaj pobliže spoznamo!«
»Monri, Lizl, Anerl, Luizl — je tenko zaklicala Maridl. Toda niti ena se ni odzvala — čuli pa smo kako so hihitale v yeži.

Tedaj je stotnik odločno zaukazal: »Vi praporščak Ekec polizvedovalna patrolja, smer gostilniški prostori. Glejte, da vse sovražnike s pastjo medenih besed vjamete — ne objamete — ter žive pripeljete v naš tabor!«

Romunska vojska ne koraka z vso svojo silo proti Ogrski. Najmanj odpadejo sile, ki naj zavarujejo Bukarešto in 600 kilometrov dolgo bolgarsko - romunsko mejo, ki gre od Orsove ob Donavi. Ta meja je za Bolgarsko ugodnejša, kakor za Romunsko, ker je južni breg višji in ker ima močvirja, ki otežkočajo prehod romunske vojske. Rusko ofenzivo proti Bolgarski olajšava meja v Dobrudži, ki jo je težko braniti. Mali Balkan, Centralni in Zapadni Balkan pa dajejo tudi slabotni bolgarski vojski odporno silo. Se se ne da videti, na kateri črti se nameravajo Bolgari udariti. Počakati moramo, ali se bo nemško - bolgarska ofenziva proti balkanski vojski entente pod sedanjimi vojaško - političnimi okolnostmi, ki še niso popolnoma razjasnjeni, nadaljevala, ali bo dobil Sarraill, ki se nahaja v velikih stiskah, še enkrat zraka, namesto da bi zanjko zadrgnili, ali pa se čutimo zadosti močne, da najprej obračunamo s tem delom sovražnih čet. Mogoče je, da govori pri tem sklepe negotovost političnega položaja na Grškem tudi svojo besedo. Za enkrat pa noben človek v Nemčiji ne more vedeti, ali bodo Venizelosove politične intrige prisilile Grško, da se pridruži ententi. Pametno pa je, če računamo s to možnostjo. Kraljev vpliv gineva čedalje bolj. Ali pa ima vojska, ki mora v takih stiskah zagrabiti za orožje, kako vrednost pri operacijah, je drugo vprašanje, na katero bi odgovoril z »ne«.

Vsa Romunija vojno ozemlje.

»Corriere della sera« poroča iz Bukarešte 1. t. m.: Kraljevski ukaz proglašja vso romunsko državo kot vojno območje.

Pred odločilnimi udarci na Romunijo.

»Budapešti Hirlap« poroča iz Kološa: Vojaški krogi sporočajo, da je vse storjeno, da bomo Romune prepodili z ogrskih tal. Že vnaprej pripovedujejo, da bodo ogrska tla kmalu očiščena sovražnika in da se bodo v kratkem vršili boji na sovražnih tleh.

»Az Est« poroča z Dunaja: Nj. ekselencija Ervin Roszner, minister a latere, se je izrazil o vojni napovedi Romunske tako-le: Onojna bula je počila, pa bodimo mirni. Samo malo bomo pustili Romune v deželo in tem silnejši bo protisunek. Zvesti zaveznik Bolgarska že komaj čaka, da se maščuje nad skrunilcem. Z zaupanjem lahko zremo v bodočnost.

Naš in romunski poslanik.

Glasom poročil avstrijskega zunanjega ministrstva, ni iz Bukarešte že od 28. avgusta sem nobenega pomirljivega poročila o našem poslaniku grofu Czerninu. Vest, da je odpotoval iz Bukarešte, ne odgovarja resnici. Tozadevno vprašanje nizozemskega poslanika v Bukarešti stvari ni razjasnilo.

Bivši romunski poslanik na Dunaju, Maurocordato, ne bo prej zapustil Dunaja, dokler naš zunanji urad ne bo imel v rokah pomirljiv poročil o odpotovanju našega poslanika.

Kooperacija ruske in romunske armade.

Preko Stockholma poročajo: Ruski listi objavljajo le malo vesti iz Romunije, ker sta pošta in cenzura pod najstrožjo kontrolo Romunska uradna poročila govorijo o velikih uspehih romunske armade. »Ruskoje Slovo« javlja, da se borijo proti

Praporščak je odhitel. Deklice so to opazile, pa se z vrisčem zapodile po stopnicah v gornje prostore. On za njimi. Te so hitele še višje, se poskrile, zaklenile, pa kolikor mogoče zadrževale smeh. Prijatelj je izgubil sled. Stopil je na balkon ter važno sporočil, da se je glavna sovražnikova moč umaknila v trdnjavski krog »Podstrešje«, se s ključji utrdila — pa pristavil, da brez izdatnih ojačenj ne opravi ničesar. Ker je bilo že pozno je stotnik ukazal, da se vrši generalni naskok v nedeljo popoldne.

Ko je bataljon odmarširal so se dekleta prikazala na balkonu. Mahala so z robc v pozdrav. Nastavl sem daljnogled. Do prs jim je segalo cvetje balkona, iznad njega so se vpenjale glavice, kakor bi ravnokar pognale sredi rož, vse lepo rdeče, zdrave, bujnih las. Kimalo so še vedno, dokler je bataljon izginil za ovinkom.

Dregnil sem prijatelja s komolcem!

»No, kako misliš —!«

»I, saj sem že dejal: prave planinske rože, ki tako bujno cveto, pa tako težko duhte, da fantu zavre kri, če jih le pogleda. V splošnem pa lahko mirno postavim k naši Gorenjki Zilbertalko kot sosilko.«

Sedmograški le romunske čete. Na bolgarski fronti pa kooperirajo ruske in romunske čete in sicer pod romunskim vrhovnim poveljstvom. V romunskem glavnem stanu se nahajajo visoki ruski častniki. Kralj Ferdinand se nahaja na sedmograški fronti. Bil je slovesno pozdravljen, ko je stopil v sedmograška tla. Kot zastopnik ruskega vrhovnega armadnega vodstva v romunskem glavnem stanu fungira general Ivanov.

Švicarski listi poročajo: Že na začetku Brusilovove ofenzive so Rusi koncentrirali v Besarabiji 250.000 mož, katerim se je pridružilo še 60.000 Srbov. Sedaj šteje ruska proti Bolgariji operirajoča armada še enkrat toliko.

Rusko - romunski napad na Ogrsko, Srbijo in Bolgarsko.

Pariški vojaški kritiki pripisujejo veliko važnost dejstvu, da Rusi že prodirajo po romunskih tleh ter sklepajo iz tega, da bodo Rusi istočasno napadli Bolgarsko, okupirano Srbijo in Ogrsko.

Razvrstitev romunske armade proti Bolgariji.

Preko Stockholma poročajo iz Petrograda: Razvrstitev romunskih proti Bolgariji operirajočih čet se vrši na železniških progah Calafatu-Turul Magurele - Zimnica - Ojurgjevo - Oltenica. Ves privatni promet ob Dunavi je ustavljen.

Ruski naklepi proti Varni.

»L' Oeuvre« poroča, da vodi ruske čete proti Bolgariji general Ivanov. Njegov prvi cilj je Varna, ker je obal v Dobrudži za izkrcavanje neugodna. V Varni nameravajo nato Rusi izkrcati glavno silo. Velike čete namreč prihajajo le s težavo skozi Dobrudžo, ker so ceste tam zelo slabe. Sicer so Romuni v zadnjem času speljali tam nekaj poljskih železnic, te pa ne zadostujejo.

Romunija in Romuni.

Pokrajine, ki tvorijo današnjo Romunijo, so bile od prvih stoletij p. Kr. časna domovina mnogih narodov. Cesar Trajan je v letu 101. do 106. iztrgal obdonavske dežele. Dakijcem ter je naselil tam mnogo svojih veteranov, katerih latinski jezik je premagal narodno govornico poznejših naseljenecv na sličen način, kakor se je tatarsčina Bolgarov umaknila slovanskemu narečju prvotnih prebivalcev današnje Bolgarije. Že leta 271. so zasedli deželo Goti, za njimi so prišli Huni, Gepidi, Avari, Slovani, Bolgari, Madžari, Pečenegi in Kumani, dokler se niso ti ljudski valovi ustavili ob karpatski barjeri, na katere vnožju so se pričeli razvijati v 11. stoletju trajnejši državni organizmi. V 14. stoletju sta obstojali na teritoriju današnje Romunije dve samostojni kneževini: Moldavska in Valaška. Toda kmalu so od juga pritiskali Turki in v 16. stoletju ste bili kneževini že v popolni odvisnosti od Carigrada. Njih knezi so iskali pomoči pri Rusih, kar jim je bilo v nesrečo. Turki so se njihovega ozemlja popolnoma polastili in od leta 1711. do 1829. je tvorila Romunija le dva turška pašalika, ki ju je daval sultan grškim knezom — v najem. Grški trgovci so dobili tu posebne trgovske privilegije in ljudstvo je prišlo politično v turško, gospodarsko pa v grško robstvo, katerega posledice še danes niso popolnoma odstranjene. Premožnejši romunski sloji so se skoraj popolnoma pogrčili, tako da je mogel Aleksander Ypsilanti leta 1821. iz Romunije ven zasnovati vstajo Grške proti Turčiji. Začetkom 19. stoletja pa je postajal v Romuniji tudi ruski vpliv vedno večji. Rusija, ki je tekoma 18. stoletja pričela s svojo politiko »zaščitnika vseh pravoslavnih«, je rada posegla v romun. zadeve zlasti ker je postajala Turčija koncem 18. stoletja vedno slabejša. Leta 1775. se je odcepila od romunskih kneževin Bukovina, ki so jo Turki izročili Avstriji, leta 1812. pa so si Rusi vzeli Besarabijo. Istočasno je pričelo med romunskim narodom samim precej živahno narodno gibanje in pod ruskim protektoratom so dobile romunske kneževine zopet svoje narodne vladarje, v deželo so prišle ruske posadke in odvisnost od Turčije se je kmalu izražala le še v letnem tributu, ki so ga plačevali romunski knezi. V pariškem miru leta 1856. je dobila Moldavija zopet del Besarabije nazaj, ruske posadke pa so bile odšle že leta 1834. iz dežele. Pod moldavskim knezom Aleksandrom Joanom Cuzo sta se združili obe romunski kneževini leta 1861. v realno unijo. Toda knez Cuzo ni zmogel notranjih težkoč in ni mogel premagati ljubosumnosti ostalih romunskih bolgarskih rodbin. Bil je depodirani in Romuni so si leta 1866. izvolili za kneza hohenzollernskega

princa Karola, ki je zavladal kot dedni knez nad sedaj pod imenom »Romunija« za vedno združenima kneževinama. Formalno samostojnost in neodvisnost od Turčije so si izvojevali Romuni v turško-ruski vojni 1877/78; kjer je njihova armada mnogo pripomogla h konečni ruski zmagi. Rusija je zato v svetošestanskem miru prisilila Turčijo, da je priznala neodvisnost Romunije. Rusija si je pri tej priliki vzela v pariškem miru leta 1856. Moldavski kneževini izročeni del Besarabije nazaj, kar je bilo povod, da se je pozneje Romunija popolnoma naslonila na centralni državi, dala pa je Romunom kos Dobrudže, ki je sicer v strateškem oziru jako važen, ki pa ni mogel zadovoljiti romunskih aspiracij. Kralj Karol ni imel potomcev. Zato je ob priliki proklamiranja Romunije za kraljevino leta 1881. postavil romunski parlament njegovega nečaka princa Ferdinanda Hohenzollernskega, sedanjega kralja za prestolonaslednika. Prestolonaslednik Ferdinand se je leta 1893. poročil z angleško princezino Marijo Edinburško, ki mu je 15. oktobra 1893. rodila sina Karola, sedanjega prestolonaslednika, prvega »pravega dediča romunske krone«. Po bucareškem miru z dne 10. avgusta 1913. je dobila Romunija od Bolgarije še kos Dobrudže v izmeri 7600 km².

Vladanje kralja Karola je bilo za Romunijo vseskozi srečno. Pričelo se je na vseh poljih pridno in smoteno delo za gospodarski in kulturni napredek države. Leta 1866. je eksportirala Romunija 550.000 ton žita, leta 1876. že 1.206.000 ton. Do leta 1873. je bilo na Romunskem 775 km cest, leta 1909. pa 28.000 km. Prva 70 km dolga železnica je stekla leta 1870., leta 1913. pa je merilo železnično omrežje 3532 km. Uvoz je znašal v vrednosti leta 1861. le 70 milijonov frankov, leta 1906. 400 milijonov, leta 1913. pa že 590 milijonov, izvoz je znašal v istih letih 1894. 9102 in 12607 milijonov frankov. Število prebivalstva se je zvišalo od 4 milijonov v letu 1859. na 76 milijonov, kmečko prebivalstvo pa tvori še danes ogromno večino (816%).

Kulturni napredek dežele pa ni tako velik kakor gospodarski. Še danes je nad 60% romunskega prebivalstva analfabetov. To je v zvezi s prav grdimi socialnimi razmerami na deželi. Romunski kmet je le deloma svoj lasten gospodar. Aristokracije (bojarske) rodbine posedujejo neizmerne domene in skoraj polovica romunske rodovitne zemlje se nahaja še dandanes v rokah maloštevilnih veleposestnikov. Breda kmečkega prebivalstva je povzročila že opetovane krvave nemire. Državna oblast je te kmečke punte zatrla z orožjem, mesto da bi odstranila njih vzroke s pametno agrarno politiko. Industrija se na Romunskem le po malem razvija, akoravno država krepko podpira industrijalizacijo dežele. Veliko vlogo igra v Romuniji pridobivanje petroleja in nafte, katerih se je leta 1913. eksportiralo skoraj 2.000.000 ton. Petrolejski vrelci pa so po večini v tujih rokah in zlasti je pri petrolejskih podjetjih zaposlen nemški kapital.

Romunija je napovedala monarhijo vojno v znamenju irredentizma. Dober del 12 milijonov broječega romunskega naroda ne biva v kraljevini, temveč se nahaja že stoletja pod habsburškim žezlom. Na sedmograškem in v vzhodnem delu Banata živi okrog nad 3 milijone Romunov, ki so gospodarsko in kulturno bolj razviti, kakor njihovi rojaki iz kraljevine. V Bukovini je okrog 300.000 Romunov; mnogo nad 1 milijon jih živi v ruski Besarabiji, nekaj jih je v negotinskem okraju v Srbiji, nekaj pa v vidinskem okraju v Bolgariji. Romuni v kraljevini so se do novejšega časa ločili podobno od rojakov v monarhiji, kakor Hrvatov od Srbov, posluževali so se namreč cirilice in še le pred nekaj desetletji je bila uvedena latinica. Neka posebnost Romunije je tudi židovsko vprašanje. Številni romunski židi namreč ne veljajo za državljane, temveč se smatrajo za tužce, akoravno seveda niso podaniki nobene druge države in akoravno morajo sicer izpolnjevati vse državljanske dolžnosti, včevši vojaško službo. Na drugi strani pa ne smejo n. pr. biti lastniki zemljišč. Navzlic tem omejitvam igrajo židi na Romunskem veliko vlogo, so trgovci in industrijalci ter pogosto najemniki velikih domen, ki izkoriščajo uboge kmečke delavce še bolj kakor pa Bolgariji. S posebnim zakonom pa postane lahko vsak žid polnopraven državljan — večino parlamenta je pač treba dobiti s primerno »podporo«.

Politično življenje na Romunskem je sploh precej nezdravo. To so nam dovolj pokazali tudi dogodki zadnjih dveh let. V deželi vladata dve glavni stranki: močnejša liberal-

na pod vodstvom ministrskega predsednika Bratiana in konzervativna, ki je zdaj razcepljena v več taborov in struj. Med vojno ste igrali Filipescova in Jonescova skupini konzervativnih demokratov žalostno-znano vlogo. Po svoji ustavi je Romunija demokratična parlamentarna država.

Grška kriza na vrhuncu.

Amsterdam, 1. septembra. »Daily Telegraph« poroča iz Aten: Grška kriza je dosegla vrhunec. Tekom enega tedna se mora odločiti, kaj bo Grška storila. Zaimis hoče odstopiti. Že pred dvema tednoma je sporočil kralju, da ne more ostati na krmilu, ako izbruhne romunsko - bolgarska vojna.

Haag, 1. septembra. Iz diplomatskih krogov poročajo: Pritisk entente na grško postajo vedno večji. Četverozveza zahteva od Grške 200.000 mož ter ji zato obljublja prepustiti vse zasedene grške otoke bolgarsko - egejsko obrežje in otok Ciper.

Haag, 1. septembra. Govori se, da presoja kralj nameravani odstop ministrskega predsednika Zaimisa jako resno in da kralj ni bolan, marveč da se boji za svojo osebno prostost. Grški nacionalisti, ki so blizu Venizelosovi skupini, so se baje ponudili francoski in angleški vladi, da se polaste kralja in ga spravijo na kako angleško vojno ladjo, ki bi ga spravila na Malto. Angleške in francoske vojne ladje z orožjem in municijo križarijo pred Atenami, da bi pospešile in z orožjem podpre revolucijo v deželi. Namestava se v Grški ustanovi ti republiko z Venizelosom na čelu.

»Daily Telegraph« poroča iz Soluna 29. avgusta: Tu se širi govorica, da je grški kralj Konstantin zbežal v Lariso, kjer čaka nanj eskorta 300 nemških ulanov, ki ga bo spremljala.

Grška ostane nevtralna?

V dunajskih političnih krogih se je včeraj govorilo, da hoče ostati Grška tudi z ozirom na novo romunsko vojno nevtralna.

Angleško pojmovanje izpremembe v grškem generalnem štabu.

London, 31. avgusta. Corriere della sera« poroča iz Londona: Nekateri so hoteli videti v imenovanju generala Moskopulosa za šefa generalnega štaba prvo znamenje popuščenja voditeljev helenske politike in drugi so prepričani, da je odpušitev generala Dusmanisa posledica pritiska ententnih držav. Nasproti temu pravi atenski dopisnik »Morning Post«, da je pooblaščen izjaviti, da poslaniki četverozveze nimajo nič opraviti z zadevo. Imenovanje Moskopulosa je sledilo iz inicijative kralja in njegovih svetovalcev. Celo težka pogrška bi bila, ako bi se ta dogodek smatral za znak popustljivosti, kajti general Dusmanis kakor polkovnik Metaxas uživa slej ko prej polno zaupanje kralja. Korak kraljev je sprejet bolj za premeten poskus, da ustreže že naprej željam entente, ki bi segale še dalje, kakor se je to zgodilo pod Skuludisevim ministrom z delnim odpustom armade. Zaveznikom se hoče natrositi peska v oči. Dokler Grčija ne dobi močnega ministristva, se ne more računati na učinkovito obnovev generalnega štaba.

Zdravje kralja Konstantina.

Berolin, 31. avgusta. Iz Haaga poročajo: »Times« se je sporočilo iz Aten: Zdravstveno stanje kralja se je znatno zboljšalo. Prihodnje dni bo mogel sprejeti odposlanstva, ki mu izroče sklepe, sprejete v nedeljo pri manifestacijah.

Grška Makedonija proglasila neodvisnost?

Iz Rotterdam poročajo: Odsek za narodno obrambo je včeraj opoldne svečano proglasil neodvisnost grške Makedonije.

BOJI MED GRKI IN BOLGARI.

Stockholm, 1. septembra. »Times« javlja: Pri Sereus in pri utrdbi Startila so se odigrali med Grki in Bolgari resni boji, ker so se Grki na povelje generala Sarrailla nadaljnemu prodiranju Bolgarov uprli. Grški poveljniki utrdb Hangas je v teh bojih padel.

Spominjajte se rodbin vpoklicanih vojakov in »Rdečega križa«.

Pričetek nove ruske ofenzive

Pričetek nove ruske ofenzive.

Kakor je bilo pričakovati je prišel general Brusilov z novo ofenzivo, ki naj predvsem zaposli naše in nemške čete na stari fronti in olajša operacije romunske armade na Sedmograškem. Ali hočejo Rusi izvršiti še dalekosežnejše načrte in na kak način hočejo udeležiti brez dvoma dogovorjeno kooperacijo svojih bukovinskih in južnogaliških čet z romunsko sedmograško armado, to še ni jasno, pa se bo kmalu pokazalo. Prvi dan nove ofenzive za Ruse baš ni bil uspešen. Njihova krčila so na fronti od Brodov do bukovinskega kota navalila na naše črte. Avstrijske in nemške čete so sprejele jurišajoče Ruse z znano svojo hladnokrvnostjo in skoraj povsodi so bili ruski navalni odbiti. Le pri Horožanki severno Marjampolu in pri Zborovu ob gorenji Strpi se je posrečilo sovražniku izvesti lokalne uspehe, ki pa so predrago plačani z ogromnimi izgubami. Boji bodo postali prihodnje dni gotovo še silnejši in trdovratnejši, toda naše čete so pripravljene in lahko jim zaupamo. — Sinočna uradna poročila na obveščajo o novi ureditvi poveljniških razmer na vzhodni fronti. Hindenburgov naslednik je postal gfm. princ Leopold Bavarski, osvoboditelj Varšave in dosednji zapovednik armadne skupine, ki je operirala med Piskom in Smorgonom; pod njim se borite dve avstrijski armadi generalov Tersztyanskaja in Böhm - Ermolija. Prestolonaslednik general Karl je zapovednik fronte do bukovinsko-romunske meje; pod njim se borijo tudi številne nemške čete. Fronta od

Dorne Vatre pa do Oršove je dobila lastnega vrhovnega poveljnika, katerega ime še ni objavljeno.

RUSKO URADNO POROČILO.

30. avgusta popoldne. V pokrajini severno od Dvinska je zbil v boju v zraku neko naše letalo nemški »Fokker«, ki je padel v sovražne črte. Na gorenjem Seretu smo s svojim ognjem zavrnili sovražne poskuse, preiti v ofenzivo. Odbili smo tudi sovražno ofenzivo ob Bistrici. V Karpatih, zapadno od Nadvorne, so se polastile naše čete vasi Rafajlove ob Bistrici ter gorovja Pantir, ki tvori mejo proti Ogrski, kjer so naši sprednji oddelki na fronti 25 do 30 vrst dospeli na ogrsko mejo.

30. avgusta zvečer. Nobe ne izpremembe.

Avtomobilska proga Arhangel'sk-Petrograd.

London, 31. avgusta. (Kor. ur.) Listi poročajo iz Petrograda, da so ruske vojaške oblasti uredile popolno avtomobilsko službo med Petrogradom in Arhangel'skom na novo pripravljenih cestah. Avtomobili so bili kupljeni v Ameriki. (Zračna daljava med Arhangel'skom in Petrogradom znaša okrog 750 kilometrov. Op. ured.)

Rusko oboroževalno ministrstvo.

»Russkoje Slovo« poroča, da je bil ruski vojni minister pozvan v glavni stan. S tem v zvezi krožijo vesti o ustanovitvi posebnega oboroževalnega ministrstva s pododdelki za preskrbo živil, municije in goriva za armado in prebivalstvo.

Vojna z Italijo.

Italijani hočejo doseči odločitev.

Rotterdam, 1. septembra. »Daily Telegraph« poroča, da namerava izvesti Italijani blaznosmel vojni načrt, ki naj bi dal hitro odločitev. To kaže zasto ofenzivnih podjetij na italijanski fronti.

Iz razmotrivanja k poročilu generalnega štaba 1. septembra: Na italijanskem bojišču je bojno delovanje v primorskem odseku zopet oživelo, ne pa da bi se bilo sovražniku posrečilo, dobiti na prostoru.

Snočno uradno poročilo naznaja živahnije artiljerijsko delovanje sovražnika in infanterijske napade. Artiljerijsko delovanje je zadevalo več odsekov od Svete Gore do morja, torej na vsej novi bojni črti, infanterija pa je napadala južno Solkana ob črti tik za Gorico in na Krasu zapadno Lokvice. Uspehov italijanske infanterije ni imela, prepodil jo je naš ogenj povsodi. Infanterijsko delovanje v nižini pa kaže smer, kam silijo Italijani. Pot južno Solkana čez Kromberg vodi v Vipavsko dolino za hrbtom naše bojne črte.

Ogromne Italijanske izgube ob Soči.

Dunaj, 1. septembra. Vojni poročevalec Karel grof Scapinelli poroča iz vojnoporočevalskega stana:

Italijani sami v svojih poročilih o zavzetju Gorice priznavajo, da so morali tam vsako ped zemlje odkupiti s težkimi izgubami. Neki avstro-ogrski častnik, ki se je baš vrnil od Soče in se je tam bojeval, pravi, da je teh izgub 35.000 do 40.000, med temi 20.000 mrtvih. Naša uradna poročila so navajala do pete soške bitke, torej do srede decembra 1915, izgube Italijanov na 500.000—600.000. Ako računamo k temu številu okroglo 200.000 mož italijanskih izgub na Tirolskem in ako upoštevamo italijanske izgube na drugih delih, pri Plekenskem prelazu in drugodi v manjših bojih, moremo reči, da imajo Italijani izgub tri četrtine milijona svojega moštva. To je v štirinajstih mesecih težka in neizmerno občutna žrtve, katere pač ne bodo mogli vtajiti.

Romunska intervencija — Sonninov uspeh.

Lugano, 30. avgusta. Včeraj je zboroval v Rimu ministrski svet, ki je bil prava apoteoza za zunanjega ministra Sonnina. Člani kabineta so sesuli nanj navdušene zahvalne govore in poveljevanja. Ko se je veselo nekoliko podelo, je izjavil Sonnin, kako se mu je posrečilo, da je jadranski program Italije izpopolnil s programom v Sredozemskem morju. Kakor se je z vsemi kabineti ostalih entitetnih držav sporazumel glede vseh točk o končni likvidaciji Turčije, je mogel ta povoljni rezultat

doseči toliko lažje, ker pri zavezniških ni bilo nikakega filhelenizma. »Stampa« poroča o seji ministrskega sveta: Iz izvestja ministra zunanjih poslov je razvidno, da je prehod Romunse v tabor entente v resnici zaslugi Sonnina, ki je na tilnem zastopal glavne zahteve Romunije v Petrogradu v času, ko je znala Romunija varati osrednji državni, in dosegel, da so bile te zahteve sprejete. Nadalje so se razpravljale tekoni ministrskega sveta posledice nemške vojne napovedi Romunski, ki da so povsem brez nevarnosti. Končno si obetajo člani ministrstva mnogo vsled premembe politične situacije in vsled eventualnega propada Bolgarije.

V denarni stiski.

Lugano, 31. avgusta. (Kor. ur.) Italijanski ministrski svet se je bavil z odredbami, ki naj bi dale po eni strani povišanje državnih dohodkov in po drugi zmanjšanje državnih izdatkov. Nadalje misli vlada pooblastiti občinske uprave za pobiranje progresivne davčne doklade v korist meščanske vojne pomoči, ker je izkušnja dokazala, da celo najmanjše prispevke italijansko prebivalstvo jako poredkoma prostovoljno plača.

Podaniki tujih držav v Italiji.

Lugano, 31. avgusta. Kakor poroča »Corriere della sera«, je vlada sklenila, da internira vse moške nemške podanike v starosti od 18 do 50 let na Sardiniji. Glede onih v starosti nad 50 let bo odločevala policija od slučaja do slučaja. Po uradnih podatkih je bilo dne 15. avgusta v Italiji 4180 nemških podnikov, izmed teh 1634 moških in 2546 ženskih, 711 moških je v starosti 18—50 let, 486 pod 18 in 377 nad 50 let. Računa se, da bo 906 Nemcev na Sardiniji interniranih, kjer se nahajajo že Avstriji. Avstro - ogrski državljani je bilo v Italiji ob izbruhu vojne 23.825, od teh 20.147 italijanske narodnosti, katere so pustili povsem v miru. Od ostalih je bilo 2063 ženskih in 1615 moških; od zadnjih je bilo interniranih 839, 776 je bilo otrok, starcev, bolnikov. Dalje je bilo v Italiji pod nadzorstvom še 770 Turkov, največ Armencev in 110 Bolgarov.

Zaplemba tujega imetja.

»Tribuna« poroča, da je ministrski svet soglasno sklenil zaplembi v Italiji še se nahajajočega tujega imetja, držeč se odredbe s strani državnega upravitelja.

Zaplemba nemških ladij v Italiji.

Curich, 30. avgusta. Italijanska vlada je sklenila zaplembi vseh v italijanskih pristaniščih nahajajočih se nemških ladij.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

Na starem poslopju senata na Kapitolu v Rimu vzdano ploščo v spomin obiska cesarja Viljema so odstranili.

»Corriere della sera« poroča, da vlada ne namerava, vstržajoč željam svete stolice, zapleniti za sedaj nemških in avstrijskih izključno religioznim namenom služečih posestev v Italiji, ki se po svojem značaju popolnoma razločujejo od zaplembi zapadnih, ali jih vsaj ne odtujiti bistveno dosedanjim njihovim svham.

Italijanski mornariški minister išče formulo, da spremeni odredbe glede na v italijanskih pristaniščih zaplenjene nemške ladje. Samo zaplenjene ladje imajo preiti v italijansko posest.

»Vossische Zeitung« poroča iz Londona, da se vršijo med angleškimi lastniki parnikov in italijansko vlado pogajanja za preskrbo Italije s premogom za bližnjo zimo.

»Neue Zürcher Nachrichten« poročajo, da namerava italijanska vlada zapleniti takoj tudi posestva nemškega cesarja v Rimu, zlasti Palazzo Caporelli.

Povišala se je davščina na izdelovanje sladkorja za nadaljnjih 17 lir in najvišja cena na debelo na 180 lir za metrski stot. Italijanski dnevniki tožijo o draginji in zahtevajo odredbe proti spekulantom, ki pošiljajo sočivje, jajca, sir in sadje v Švico. Cena krompirja se je zvišala na 40 centezimov za kilogram. — Vlado dekret dovoljuje družbam malih železnic, da zvišajo tarife za 10 do 25 odstotkov glede na drag premog.

Zapadno bojišče.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

31. avgusta popoldne. Noč je bila na večjem delu fronte mirna. V Lotaringiji so poskusili Nemci nenaden napad v gozdu Parroy proti koncu dneva. Vdrl so v kos jarka, mi pa smo jih takoj s protinapadom vrgli nazaj.

31. avgusta zvečer. Na fronti ob Sommi je bila naša artiljerija čez dan zelo delavna. Na severu smo z lahko zavrnili nemški napad z ročnimi granatami na pozicije v gozdu pri Maurepasu. Južno od Somme smo imeli v posameznih bojih uspehe, ki so nam omogočili prodreti južno od vasi Estrées in jugo - zapadno od gozda pri Soyecourtu, kjer smo vjeli nekaj mož.

Belgijsko uradno poročilo.

31. avgusta. Pri Dixmuidnu je namerila belgijska artiljerija razdiralen ogenj na nemške naprave na desnem bregu Ysere.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

31. avgusta popoldne. Dne 31. avgusta smo vjeli južno od Martinpuicha 2 častnika in 124 bavarskih vojakov. Njih pripravljenost se vdati, namesto da bi se vrnili v svoje črte, je treba omeniti. Pri Arrasu in Armentièresu smo izvršili z dobrim uspehom napad s plinom.

31. avgusta zvečer. Poskušen sovražni napad v sosedstvu gozda Fouraux smo zafrčali z ognjem strojnih pušk. Malo pomembno delovanje min na nekaterih točkah. Med dopoldne pripeljanimi vjetniki se nahaja 8 častnikov.

Izgube entente.

»Družba za studij socijalnih vprašanj vojne« v Kodanju je izdala svoje drugo poročilo, ki izračunava izgube ljudi v sedanji vojni. Po tem računu je izgubila ententa do sedaj 10 milijonov mož. Anglija je izgubila 188.864 mrtvih, 512.465 ranjenih in 107.534 pogrešanih iz svoje vojske na kopnem; angleška mornarica pa je izgubila 18.777 mož. Francoska ima 870.000 mrtvih, 2.080.000 ranjenih, 624.000 invalidov in 400.000 vjetih. Rusija je izgubila do februarja 1916. leta 7.071.000 mož, med njimi 108.700 častnikov in 2.000.000 vjetih. Srbija je izgubila 400.000 mož, med njimi 200.000 vjetih. Belgija je izgubila 200.000 mož, med njimi 40.000 vjetih. Italija ima 105.000 mrtvih, 245.000 ranjenih, 55.000 vjetih, je torej izgubila 405.000 mož. Do oktobra 1916. znašajo izgube na denarju 290 milijard frankov. Ruska in francoska svetovna trgovina je padla za 50%, oziroma 17%. Zato pa se je povzdignila severoameriška izvozna trgovina od 55% na 62% vse trgovine.

Cilji entente.

»Echo de Paris« izjavlja, da vojna ne sme prinesiti samo politične osvoboditve pred nemško premočjo, marveč je treba rešiti tudi več gospodarskih vprašanj. Pred vsem mora izgubiti Nemčija svoje rudokope za železo in svoje premogokope in tudi druge rudokope na levem bregu

Rena bo morala odločiti mirovna konferenca.

Mirovni pogoji.

»Hamburger Fremdenblatt« poroča iz Ženeve: Londonski »Evening Standard« poroča z dovoljenjem cenzure: Sedaj, ko je vstopila Romunska v vojno, bodo zavezniki v najkrajšem času predložili svetu in svojim sovražnikom mirovne pogoje. Mogoče je, da se bo vojna skrajšala.

Vojna v Vzhodni Afriki.

Glasom uradnega angleškega poročila o operacijah v Vzhodni Afriki z dne 31. avgusta, se umikajo Nemci nadalje tako proti Dar es Salaamu, kakor tudi v notranjosti dežele proti Tabori, kamor prodira nekaj angleških in belgijskih oddelkov. Angleži so zasedli dne 26. avgusta Mrogoro ob centralni železnici, 100 angleških milj od Dar es Salaama.

Boji v Makedoniji.

Neomajne bolgarske pozicije.

Budimpešta, 31. avgusta. »Az Est« poroča iz Sofije: Zadnji uspehi na makedonski fronti so zagotovili bolgarskim in nemškim četam neomajne pozicije, zlasti ob Strumi dol do jezera. — Z zapadne makedonske fronte vračajoče se čete pripovedujejo o veliki ljutosti sovražnih napadov. Sovražniki se bore mestoma v obupnih naporih, ni pa mogel nikjer dobiti zadostne baze za svoje napade.

Bolgari so zasedli južno Ohridskega jezera vas Melik v širini Valone. Kaj nameravajo? Ali hočejo preprečiti združenje italijanskih čet z zavezniki ali hočejo prodirati proti Sarajlovemu levemu krilu? »Echo de Paris« pravi, da da to Italijanom in Francozom mnogo misli.

Angleško uradno poročilo.

30. avgusta. Sovražna artiljerija je obstreljevala Koprivo na fronti ob Strumi. Mi smo prisilili sovražne topove k molku. Naša letala so bombardirala Darno (?) in transporte čet pri Forni.

Sarajlova vojska.

»Journal de Genève« šteje na podlagi uradnih podatkov Sarajlovo vojsko na 455.000 mož, med njimi 177.000 zamožev Francozov, 170.000 temnokožnih Angležev, 20.000 Srbov, 30.000 Italijanov in 20.000 Rusov.

Italijanski polki pri Ostrovskem jezeru.

»Matin« poroča iz Aten, da so se bojevi ob Ostrovskem jezeru predvčerajšnjem udeležili tudi že italijanski polki.

Portugalci za Solun.

»Russkoje Slovo« poroča iz Pariza: Zadnje dni sta dospela v Marseille dva portugalska pehotna polka, ki se odpeljeta naprej v Solun.

Boji na morju.

POMORSKA BITKA V SEVERNEM MORJU?

»Le Journal« poroča: Vse brzjavke iz Nizozemske poročajo, da je slišati z otoka Ameland sem silno grmenje topov.

Pred otokom se vrši baje pomorska bitka, katere se udeležujejo na obeh straneh dreadnoughti.

Iz Londona se zanika, da bi bilo prišlo do take bitke.

Poročilo je dospelo v Ženovo 31. avgusta.

Otok Ameland spada k nizozemskim zapadnofrizijskim otokom.

Poštna vojna.

Amsterdam, 31. avgusta. (Kor. ur.) Ti-le nizozemski parniki so morali pustiti pošto na Angleškem: »Börö« (Amsterdam - Batavia), »Rindjani« (Rotterdam - Batavia), »Pöldijk« (Rotterdam - New York), »Nordam« (New York - Rotterdam) in »Timor« (Batavia - Amsterdam).

Kodanj, 30. avgusta. (Kor. ur.) Danska generalna poštna direkcija poroča, da so angleške oblasti pri pregledovanju v Kirkwallu zaplenile vso pisemsko in paketno pošto danskega parnika »United States«, ki se je peljal iz Kodanija v New York.

Potopljene ladje.

Veliki finski parnik »Wellamo« je bil v bližini finske obali potopljen. Posadki finskih parnikov »Wellamo« in »Sten Il.« sta doseli v Gamlakarleby na Finskem.

Portugalski ladijski rop.

Danes bo baje izročila Portugalska Angliji 7 nemških ladij, med njimi veliki parnik »Bülow« proge Hamburg - Amerika, ki ga bodo pretvorili v hospitalno ladjo. »Bülow«

je bil zgrajen šele kratko pred vojno ter se je ravno vračal s prvega potovanja. Prostora ima za 20.000 ton, dolg je 187 m, širok skoraj 23 m in sega 8-8 m pod vodo, visok je 14 m. Stroji imajo 15.500 konjskih sil ten vozi po 176 vozlov na uro.

Minsko polje v Botniškem zalivu.

Stockholm, 31. avgusta. (Kor. urad.) Kakor poročajo uradno je odredila ruska vlada, da se položi minsko polje v morju pri Alandskih otokih do švedske teritorialne meje med 59° 40' in 59° 52' severne širine.

Dunkerque in Bombay vojni pristanišči.

»Petit Parisien« poroča, da je bilo pristanišče Dunkerque za čas vojne na željo angleške vlade proglašeno za vojni pristanišče. Tudi pristanišče v Bombayu so postavili na listo vojnih pristanišč.

Turška vojna.

TURŠKO URADNO POROČILO.

30. avgusta. Fronta v Iraku. Neizpremenjeno. Sovražno letalo, ki je poletelo preko naših pozicij v Felahiju, smo s svojim ognjem poškodovali ter je padlo za sovražniimi črtami na tla. — Kavkaška fronta. Tekom napadov naših čet na desnem krilu, ki so jih izvršile predvčerajšnjim, so prepodile sovražnika z bajonetnim napadom iz njegovih pozicij. Pri zasledovanju so vjele nad 400 mož ter vplele 80 zabojev municije in mnogo materijala. Vjetniki pravijo, da je bilo od našega ognja 6 topov popolnoma uničenih. V centru krajevnega streljanja s presledki in boji patrolj. Na levem krilu smo s srečno končanimi nenadnimi napadi del sovražnih jarkov odrezali. Glasom zadnjega poročila, smo do predvčerajšnjega boja popolnoma razpršili 2¹/₂ divizij ter vjeli 5000 mož z omili, ki smo jih vjeli danes, in vpleli več topov, strojnih pušk in mnogo orožja. Ena naših bojnih kolon, ki je poverjena z udušenjem vstaje, je popolnoma porazila v boju 80 km jugo - zapadno od Medine vstaje ter jih vrgla v smeri na Janbu. V bitki nekega našega oddelka v pasu Taifa, so imeli vstahi mnogo mrtvih.

31. avgusta. Kavkaška fronta. Na desnem krilu se posrečuje našim četam kljub silnemu sovražnemu odporu in protinapadom s privedenimi ojačenji, doseči polagoma s svojimi napadi zaželjene cilje. Napade, ki jih je izvršil sovražnik z delom svojih čet na tem odseku, smo popolnoma zavrnili, pri čemer je imel sovražnik težke izgube. V centru smo v nenadno izvedenem napadu zasedli del sovražnega strelskega jarka ter dobili več plena. Na levem krilu nobenih važnih bojnih dejanj. Z ostalih front nobenega pomembnega poročila.

PROTI CARIGRADU.

Iz Rotterdama: »Tid« izve, da namerava ententa septembra ali oktobra veliko vojno proti Carigradu. Ententa bo poskusila odrezati zvezo s centralnimi državami in potem zavzeti turško prestolico.

Beg Rusov iz Teherana.

Ruski poslanik v Teheranu je baje pozval ruske državljane, da se naj pripravijo na skorajšnji beg iz Teherana in iz Perzije.

Proti vojnim hujškalcem v Švici.

Curich, 31. avgusta. V uvodniku »N. Z. Z.« 29. avgusta piše nacionalni svetnik von Arx na koncu: Do včeraj ni nikdo mislil na vojno. Ali danes je nemogoče, varati se: V Švici so ljudje, tvori se stranka, ki hoče vojno. In ta stranka ima zastopnike v armadi. Ako bi bili mojstri, bi imeli vojno že danes. To se pravi, da bi peljali našo mladino v klavnico, da bi se sestrelila naša mesta, naša dežela pohodila in naš narod uničil. One, ki tega nočejo, zmerjajo s strahopetci. Zvezni svet, parlament, ki ne sklenc vojne, sta strahopetca. Voditelji armade govore tako. Ako postanejo ti ljudje mojstri, bomo imeli vojno jutri. Zadošča trenotek mojstrstva in vojna je tu. Da, dandanašnji je potrebna švicarska zvestoba in moški pogum. Ali najprvo, kar storimo s temi čednostmi, mora biti to, da napravimo zločince med nami, ki bi radi poglani švicarsko ljudstvo na bojišče, neškodljive kolikor mogoče hitro in temeljito.

Švicarski zvezni svet je ukazal vrhovnemu poveljniku generalu Wiljeju, naj pozove na odgovornost polkovnika de Loysa, ker se spušča v politična razmotrivanja. Ta polkovnik je rekel v dopisu na neki list, da njegovi rojaki v tej vojni niso pokazali čustva svoje časti in ponosa in govoril je celo o švicarski strahopetnosti.

Hajkači tudi na Danskem na delu.

»Vossische Ztg.« poroča: Švedski listi pazljivo zasledujejo položaj na Danskem, kjer vlada ministrska kriza. Na Danskem se pojavljajo močne simpatije za entento. Anglo-filske stranke agitirajo proti nevtralistični politiki vlade ter hočejo strmoglaviti ministristvo.

Anglija in Skandinavija.

Zastopniki norveške paroplovne zveze so sklenili z angleško vlado pogodbo glasom katere dajo Angliji 30 ladij s 150.000 reg. tonami na razpolago. Že te dni bodo ladje za angleško vlado na razpolago.

»Aftonbladet« piše, da se so-razni obroč okrog centralnih držav popolnoma zaključuje. Na Švedsko bo ententa sedaj posebno pritiskala in lahko se zgodi, pravi list, da bomo prisiljeni h koraku, ki bi ga ne bili storili v času, ko smo se mogli še prostovoljno odločiti.

Hertling o vojnem položaju.

Bavarski ministrski predsednik grof Hertling se je izrazil v nekem razgovoru o vojnem položaju, da kljub vojnim napovedim Italije in Rumunske ni povoda za vznemirjenje. Bolj pomemben in resen je vstop Romunije v svetovno vojno. Priznavam, da bi tega ne bil verjel — ne ker sem zaupal v zvestobo Rumunske — toda mislil bi, da bo lastni interes prepovedal Rumunski tak korak. To je pač gotovo, da bo Rumunska, kolikor se da videti v bodočnost, pozorišče najstrašnejših bojov.

Pa naj se konča vojna kakorkoli, Rumunska pride na vsak način pod vož. To pa je moje trdno prepričanje: Te svetovne vojne ne more odločiti pristop države, kakršna je Rumunska.

Glede nadomeščanja vojske je izjavil med drugim: To nam ne dela skrbi. Nemško ljudstvo je neizčrpno. V preskrbi so se dosedaj premagale vse težkote, kar še ni popolno, se bo izpopolnilo in organiziralo. Žetev je bila ugodna in upati je, da se sovražnikom še dolgo vrsto let ne bo posrečilo Nemčije izstradati. Kakor začetkom vojne, stoji nemški narod tudi danes trdno za svojim cesarjem in za svojimi vladarji nasproti veliki premoči, prežet ene same volje, volje do zmage, volje, zagotoviti domovini neodvisnost in pravico mirnega razvoja in napredka. Nerazdružen narod je Nemčija, skovan od meča v solidarnost, in noben tuji meč ga ne more razbiti.

Zadnje zborovanje zveznega odseka za zunanje zadeve je podrobno, kakor še nikdar, razmotrivalo zadeve. Vsi vodilni ministri so se izrekli za politiko državnega kanclerja, kar je posebno pomembno.

O zopetnem oživiljenju brezobzirne vojne podmorskih čolnov ni slišal ničesar, misli pa, da bi se mu bilo sporočilo, če bi se kaj takega nameravalo.

O vojnih ciljih Nemčije je rekel: Zagotovitev obstoja Nemčije, neodvisnost naroda, bodoča zagotovitev mirnega razvoja nemškega naroda na ekonomičnem in industrijskem polju. Nočemo uničiti nobenega naroda ali razbiti kak narod. Mi se moramo boriti in se bomo borili, dokler zasleduje Anglija jasni cilj uničiti nemški narod in nam zapovedovati kot diktator.

Glede mirovnih pogojev Nemčije je opozarjal na govore državnega kanclerja. Pogoji se bodo seveda ravnali po vojnem položaju ob sklepanju miru. Če zmaga Nemčija, potem je samo ob sebi umevno, da se bo zavarovala pred podobnimi napadi.

Izpremembe v nemškem armadnem vodstvu.

Wolffov urad poroča: Najvišje kabinetne ordre, v katerih odreja cesar Viljem izpremembe v generalnem štabu armade na kopnem se glase:

Generalu infanterije v Falkenhaynu, šefu generalnega štaba armade.

Veliki glavni stan, 29. avg. 1916. Moj ljubi general v Falkenhaynu!

Nočem se upirati Vaši želji po oprostitvi od Vašega dosedanjega mesta ter porabljam to priliko, da se vam iz polnega srca zahvalim za požrtvovalnost in zvestobo, s katero ste opravljali do sedaj dve leti svoj težki in odgovornosti polni posel ter mu posvečali brez misli na sebe samega vse svoje moči in svojo osebo. Ne bom vam pozabil, kar ste storili zlasti v trdnem in dalekovidnem delu in neumorni delavnosti za armado in domovino.

Popolno priznanje Valih v vojni na čelu generalnega štaba pridobitih zaslug pa bo moralo ostati prihranjeno poznejšemu času. Meni osebno ste bili zvest in nesebičen svetovalec. V hvaležnosti za to Vas spremljam moje najbolje želje za bodočnost ter vam podelim križec in zvezdo komturov kraljevskega hišnega reda Hohenzollernov z meči.

Dobivali boste svojo dosedanje plačo iz štabnega kapitala za častnike v posebnih službah, dokler se ne bom odločil za Vašo uporabo na drugem polju.

Podpis Viljem R.

Generalfeldmaršalu v Benecken-dorffu in v. Hindenburgu.

Imenujem Vas za šefa generalnega štaba vojske na kopnem ter sem prepričan, da ne morem položiti tega posla v nobene boljše roke. Z zaupanjem pričakujem, da boste moji armadi in domovini v tej službi kar najbolje služili. Iznova porabljam to priliko, da izrečem zmagovitemu branitelju naše vzhodne fronte toplo zahvalo za vse ono, kar je storil tekom dveh vojnih let za domovino.

Veliki glavni stan, 29. avg. 1916.

Podpis: Viljem R.

»Az Est« poroča glede spre-membe v nemškem vrhovnem armadnem vodstvu:

Imenovanje gfm. Hindenburga za šefa generalnega štaba nemške bojne armade, se razlaga v tukajšnjih kompetentnih krogih, da je s tem zmagala politika državnega kanclerja Bethmann - Hollwega. Kakor znano je izjavil državni kancler v nekem svojem govoru meseca novembra lanskega leta, da se mora nastopiti z največjo silo proti Rusiji. Državni kancler je doslej vedno delal na to, da prepriča odločilne vojaške faktorje o pravilnosti tega stališča. V dobro informiranih krogih se govori, da je gfm. Hindenburg istega mnenja in da je smatral njegovo imenovanje za voditelja operacij na vseh bojiščih, da je stališče državnega kanclerja zmagalo.

Konference v nemškem glavnem stanu.

Berolin, 31. avgusta. Državni tajnik dr. pl. Helfferich se je podal v veliki glavni stan, v katerega je bil odpotoval kancler že pred dnevi. Politični krogi sodijo, da je navzočnost obeh državnikov v glavnem stanu v zvezi z vprašanjem, če ne kaže, da se skliče parlament prej, kakor so prvotno nameravali. Če bi se odločile merodajne osebe za to, da bodo sklicali državni zbor pred 28. septembrom, ga bodo sklicali najbrže že prihodnji četrtek. Kancler se bo najbrže v nedeljo ali v ponedeljek posvetoval o tej zadevi z voditelji strank.

Berolin, 31. avgusta. (Kor. ur.) Glasom poročil nekaterih listov je baže državni kancler dr. v. Bethmann - Hollweg, ki se mudi sedaj s podkanclerjem v glavnem stanu, predlagal cesarju, da naj se nemški državni zbor, ki je odgođen do 26. septembra, skliče že prej. Podučeni krogi pa pravijo, da ni misliti, da bi se nemški državni zbor sklical pred 26. septembrom.

Razne politične vesti.

— Za peto nemško vojno posojilo. Berolinski magistrat je sklenil podpisati 50 milijonov mark petega nemškega vojnega posojila. Prvega je podpisal 30, drugega 40, tretjega 48, četrtega 50 milijonov mark.

— Scheidemann o miru. Iz Kassla poročajo: Pred številnim poslušalstvom je izjavil poslanec Scheidemann o vojnem položaju in miru v bistvu tako-le. Na vprašanje, ali je čas, da govorimo danes o miru, ko je stopila tudi Italija v vrsto naših sovražnikov in ko smo napovedali v odgovor na verolomnost napram Avstro-Ogrski Rumunski vojno, moram odgovoriti z da, ker Nemčija ni hotela vojne in ni hotela zavojnevalne vojne, ker še danes zavrača vsako misel na zavojevanje in hoče imeti zasigurno le svojo politično neodvisnost, svojo teritorialno nedotaknjenost in možnost gospodarskega razvoja. Nova sovražnika vojnega položaja ne bosta posebno izpremenila, vendar je obžalovati vsako razširjenje bojišča ker ne zboljša upanja na mir. Upanje so vrnika na polom v notranjosti se ne bo izpolnilo. Nemčija ne more razpasti in ne bo razpadla, kar ne sme razpasti, saj bi bil to najhujši udarec za narod. Sedanja vojna sila, bi bila potem trajna beda. Treba pa je ljudstvu zajamčiti kruh. Treba je živiti za zmerne cene. Tudi ne sme ljudstvo začeti dvomiti, da stoji Nemčija v obrambni vojni in ne v zavojnevalni vojni. Samo mir brez ponižanj za nas udeležence bo omogo-

čil mirno in složno življenje s sosedi. Zahteva po miru za vsako ceno je blaznost, tak mir bi pomenil razkosanje Nemčije. Govoril je nato o stališču socialnih demokratov ter naglašal, da je treba po vojni nove orientacije v notranji politiki, boljši in pravičnejši davčni sistem, dobro socialno skrb za vojne žrtve in boljše volilne pravice.

— »Nevtralna konferenca.« »Kölnische Volksztg.« poroča iz Amsterdam: Centralni urad »Nevtralne konference« se bo na željo Forda prelozila iz Stockholma v Haag.

— Prodaja Antil. Kolonijalni svet v Saint Croixu je zahteval od danske vlade, da naj pospeši prodajo Antil, češ da je to edino sredstvo, da se odpravijo nevzdržne razmere.

Vesti iz primorskih dežel.

Namestnik baron pl. Fries-Skene in nadvojvoda Evgen predsedniku furlanske ljudske stranke, Na znane izjave, sprejete na juliskem zborovanju furlanske ljudske stranke, je prejel strankin predsednik dr. Bugatto od namestnika barona pl. Fries-Skeneta naslednji odgovor: »Z velikim zanimanjem sem sprejel na znanje Vaše izjave in Vas morem zagotoviti, da tudi jaz s svoje strani s hvaležnostjo priznavam delavnost, katero razvijajo v teh težkih časih msgr. Faidutti in njegovi sodelavci v blagor goriško-gradičanskega prebivalstva. Kakor Vi, upam tudi jaz, da se po zmagoslavju končani vojni odpre za Goriško in Gradišansko doba procvita, v kateri bodo našli vsi prebivalci te blagoslovljene pokrajine, oblagodarjene z mirom duhov, temelječem na medsebojnem priznanju, obilo prilike za složno, koristno delo. — Za nadvojvodo Evgena pa je došel naslednji odgovor: Njegova cesarska in kraljeva Visokost prečastiti in presvetli gospod generalni polkovnik nadvojvoda Evgen mi je blagovolil z odlokom z dne 6. avgusta t. l., št. 39.509, naročiti, da z ozirom na manifestacijo, predloženo Njegovi cesarski in kraljevi Visokosti v imenu furlanske ljudske stranke z dne 19. julija 1916, sporočim Vašemu prebivalstvu, da je blagovolil Njegova ces. in kralj. Visokost drage volje sprejeti na znanje vest o izpovedi pripadnosti k Avstriji, ki jo vsebuje ta manifestacija, kakor tudi v isti dano zagotovilo, da je treba avstrijski značaj dežele Goriške in Gradišanske vsikdar varovati in zastopati temu vsak narodnostrankarski ali politični ozir. Sprejmite ... itd.

Mestno županstvo v Kranju je nabralo v tamošnji občini znesek 720 kron in nekaj oblike ter perila in poslalo posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani. Za to sočutje napram našemu nesrečnemu ljudstvu, ki je moralo zapustiti svoj nadvse ljubljni domači krov in grudo ter bežati pred svojim dednim sovražnikom v neznane mu kraje, se gori omenjena posredovalnica slavnemu županstvu in vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje.

Goriška hranilnica (Monte di pietà) se je preselila v Kranj, kjer sprejema in izplačuje hranilne vloge. Čekovni račun poštne hranilnice št. 56.615.

V Gorici je ostal izmed duhovnikov kaplan Jug, ki je bil pol Slovenca pol Italijana. Nadškofijski tajnik Setničar je srečno zbežal.

Iz Grgarja nad Gorico sta prišli zopet dve ženski v ljubljansko deželno bolnico, jedna stara 63, druga 75 let. Ta slednja ima v vojni 4 sinove.

Na tiroškem bojišču je padel Anton Lasič iz Opčin pri Trstu. Srp-nelska krogla mu je vzela življenje.

Padel je na italijanskem bojišču Mato Letunič, domobr. kadet iz Dubrovnika.

V italijanskem vjetništvu se nahajata poleg seznama izgub št. 429: Anton Jarc z Goriškega v Paduli, Andrej Jug s Tolminskega v Rocco di Scandiano.

V ruskem vjetništvu se nahaja Alojzij Vižin z Goriškega, dom. p. 4, kraj ni naveden, Herman Bremec iz goriškega glavarstva, v Vladimiru, Andrej Eržen iz tolminskega glavarstva, kraj ni naveden, Anton Gregorič iz goriške okolice, Anton Hočev var z Goriškega v Mervu, Alojzij Kravanja s Tolminskega v taborišču Ak-Tepe, Ašabad, Anton Mavrič z Goriškega v evak. bolnici 15. v Moskvi. — V ruskem vjetništvu se nahaja tudi Filip Kogoj iz Orehoveli. Njegov naslov je: Filip Kogoj, Rud-na, gubernija Saratov, ujezd Kamišin, Rusija.

Župan iz Renč, Ivan Stepančič se je mudil na Dunaju in se nahaja sedaj v begunskem taborišču v Brucku ob Litvi, odkoder se vrne te dni v Ljubljano z namenom, da otvori tu občinski urad. Tačas so se združili županstva Bilje, Miren in So-

vodnje in uradujejo v Ljubljani skupno. Najbolj prav bi bilo, da se združijo vsa županstva iz Vipavskih evakuiranih občin in otvorijo skupni urad v Ljubljani. Biljenski župan Savnik in mirenski Kršič sta odšla pred dnevi proti domu. Vrneta se v par dneh. — Naloga županov v teh časih je težka, s skupnim delom pa se že da kaj opraviti v prid nesrečnih občanarjev.

V Črnicah se je otvorila s 1. septembrom ljudska šola. Poučujeta dve učiteljici. Črniče so od Gorice oddaljene 10 km. Črniče so ob poti iz Gorice v Ajdovščino skozi Rožno dolino, mimo Ajševce in Šempasa. Skozi Rožno dolino teče nova bojna črta, torej je šola v Črnicah prav blizu nove fronte. Občina Črniče, to je: Črniče, Batuje in Selo, šteje okoli 1500 prebivalcev. Dobra kmečka občina. Oba nadučitelja Baša iz Črnič in Merljak iz Batuj sta pri vojakih.

Grad pri Mirnu, ki se pogosto imenuje v uradnih poročilih »San Grado di Merna« ni nikak grad, ampak romarska cerkev s »svetimi štengami«. Gradus - grado, stopnica — od tod San Grado in potem »Grad«.

Begunci iz Solikana. 108 po številu, se nahajajo v Mannersdorfu na Moravi. Nastanjeni so po kmetijah in pišejo, da so še kolikor toliko zadovoljni.

Italijanska skrb za Gorico. »Corriere della sera« pripoveduje na široko o odredbah za zavojevanje Gorico. Pred vsem gre za posvetitev zastav, katere je darovalo mesto Videm »osvobojeni« Gorici.

V pokoj sta stopila carska višja nadzornika Karel Malloyer in Ivan Borič v Trstu in dobila tem povodom naslov cesarskega svetnika.

Katarina Vižin, gostilničarka v Krombergu pri Gorici, se nahaja sedaj v Schönkirchen 16. Nied. Osterreich. Tam je vsa družina in blago. To v odgovor na vprašanje o Vižinovi družini.

Kobaridci v Mosteh pri Jablonkovi v Šleziji nam pišejo, da ne morejo dobiti nobenega odgovora od tam in vprašujejo, kaj je z Kobaridom. — Kakor znano, so Italijani Kobarid evakuirali in prebivalstvo se nahaja po večini v notranjosti Italije.

Spomenik v Kopru za Nazarija Saura. Preko Lugana poročajo, da so začeli v Benetkah nabirati za spomenik v Kopru za kapitana Nazarija Saura, ki je bil kakor znano obojen, ker se je kot avstrijski podanik boril proti Avstriji in italijanski mornarici.

Zasebna C. M. šola v Kopru vzpripri 10. t. m. prireditev, katere čisti dobiček se odda na polovico skladu za sirote in vdove padlih vojakov ob Soči in istrski C. M. družbi.

V Pulju pridno skrbijo za vrle naše branitelje ob Soči. Tako je predsedstvo Rdečega križa in damskega komiteja za vojno pomoč te dni zopet poslalo armadi ob Soči: 160 kg sladkorja, 60 kg čaja, 25 kg čokolade, 25 steklenic ruma in konjaka, 500 zavojev tobaka za pipe, 5500 komadov cigar in cigaret, 50 krtač, 20 svetilk, 600 zvezkov in knjig in 860 praktičnih daril.

Cene črnega vina v Trstu. Za črno vino so določene v Trstu cene: za gostilničarje na debelo 2 K liter, na drobno 2 K 32 v, hoteli in restavrantje 2 K 56 v.

Razpisana mesta dež. računskih uradnikov in Istri. Pri deželni upravnici komisiji v Poreču se ima provizorično izpolniti za dalje časa eno ali več mest računskih uradnikov. Vpokojeni računski in davčni uradniki oziroma druge osebe, ki so sposobne in proste vsake vojne dolžnosti, naj takoj vložijo svoje prošnje, opremljene z dokumenti, na komisijo in navedejo svoje zahteve. Zahteva se znanje deželnih jezikov.

Cirilice se ne bodo več učili v Dalmaciji. C. kr. dalmatinski deželni šolski svet javlja: Po odredbi c. kr. naučnega ministrstva odpade poduk cirilice s početkom šolskega leta 1916/17 na vseh ljudskih, meščanskih in srednjih šolah.

Kdo kaj ve? Peter Filiput v Donawitzu št. 73 Leoben, Štajersko, prosi obvestila, kjer se nahaja družina Filiput Josipina, doma iz Renč. — Franc Peric pri gospe Hirschmann, Gradec, Münzgrabenstrasse 110 prosi obvestila kjer se nahajata prodajalka pri gospodu Draščeku v Gorici in Antonija Peršolja in prodajalka pri g. Fajtu v Gorici Marija Ousjan. — Kdor ve, kjer se nahajajo Marija Tomazič s petimi otroci (Franc, Leopold, Avgust, Mihael in Marija) iz Kolskega št. 118 v Brdih naj to sporoči g. Fr. Kumarju v Spodnji Šiški št. 243.

Slovensko begunsko sirotišče na Dunaju se nahaja v I. okraju, Vollaufgasse. Neka Poljakinja gospodinja v sirotišču, neka Nemka je za prefektnjo, tolmači in posreduje med otroki in njima neka mlada Slo-

venka. Za konvikt se išče izkušena slovenska učiteljica. Prijaviti se je goriškemu ordinarijatu v Zaticini. — Za italijanske konvikte je poskrbelo v vsakem ožiru bolj praktično.

Morski golobi. Iz Jablanca ob hrvaškem Primorju poročajo, da so vjeli tri morske golobe, ki so tehtali nad 100 kg; dva sta tehtala po 35 kg. Meso morskih golobov ni posebno tečno, ali v današnjih časih je vse dobro.

Med prijateljicami. Poročajo iz Splita: Kata Pažanin iz Vinišča, 28 let stara, je ljubimkalo pred dvema letoma z Lucijanom Koludričem, ki je sedaj na bojišču. Za prijateljico je imela 17letno Ano Aržič. Vojak Lucijan se je spomnil mladenke Ane in jej pisal pismo. Tako neprevidna je bila, da je pokazala pismo svoji prijateljici in včasih jo je še podražila, češ, glej, mene ima rajši. Te dni sta šli prijateljici na sprehod. Ko sta došli na polje, kjer ni bilo žive duše, je potegnila starejša Kata izpod zida konop in ga začela ovijati okoli vratu, kakor da se šali, rekoč: jaz potrebujem dva vozla okoli vrata, ali ti? Potem je zavila Anici konop okoli vratu in potegnje z vso močjo, da jo zadavi. Anica je padla preko zida in Kata skoči za njo, ter jo obdeluje s pestmi in nogami. Prepodili so jo trije dečki. Kata je zbežala. Na begu je vrgla od sebe stekleničko strupa. Anica je rešena, Kata pa sedi v zaporu.

Cena sena. Za Istro je uradno določena cena sena s 13 kronami za meterski stot.

Urad za krmo v Dalmaciji. Osnovan je deželni urad za preskrbo Dalmacije s krmo. Funkcije urada so poverjene dalmatinski podružnici vojnega žitnega zavoda s sedežem v Zadru.

Velik morski pes se je pojavil te dni blizu Splita. Velik je bil do 5 metrov.

Hrvatje in Slovenci na Reki nima jo vsled tam vladajočih razmer nobene šole. Sušak je priskočil Reki na pomoč, zgradil obsežno šolsko poslopje in namestil večje število učiteljskega osebja, dalje se vzdržuje »Skolonište« in društvo »Ljudjevit Gaj« podpira otroke z Reke, da jim olajša obisk sušaskih hrvaških šol. Narodna dolžnost slovenskih Rečanov je, da vpišejo svoje otroke v hrvaške šole in ne v laške in madžarske raznarodovalnice!

Ukradene dragocenosti. Zlatarju Giraldu na Reki je bilo iz njegove prodajalne vkradenih dragocenosti v vrednosti 4—5 tisoč kron.

Dnevne vesti.

— Imenovanje. Cesar je podelil generalmajorju v p. Josipu Tomšetu pl. Savski dol naslov in značaj feldmaršallajntanta. Odlični general, kateremu je bila nedavno izrečena za posebne zasluge v vojni Najvišja pohvala, je slovenski rojak.

— Odlikovanja. Viteški križec Franc - Jožefovega reda z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik Alfred Podboj pl. Cenetov; drugič je dobil cesarjevo pohvalo poiznanje nadporočnik 2. bos.-herc. pešpolka Franc Pavlič. — Častni znak II. razreda z vojno dekoracijo je dobil nadzdravnik v rezervi dr. Mirko Černič za zasluge, ki si jih je stekel kot kirurg pri vojni bolnišnici št. 9/10.

— Zvišanje neposrednih davkov. Danes je izšla cesarska naredba, ki določa vojno doklado na neposredne davke in zvišanje neposrednih davkov. Dohodek iz tega zvišanja bo z dohodki iz zvišanja davkov na žganje, iz podražanja tabaka in iz poštinih in železniških pristojbin, ki se še nalože, namenjen za plačevanje obresti od vojnih posojil. Za obresti štirih vojnih posojil je treba na leto 750 milijonov. Zvišanje di-

rektnih davkov se zgodi v obliki doklade. Na hišnonajemniški na hišno razredni davek in na davek od plač se doklada ne naloži. Doklada na dohodarino se začne pri dohodku 3000 kron in bo od 15% narasla na 70%. Doklada k posebnim pridobninam bo progresivna. Pridobitne družbe, katerim se glavica obrežuje z več kakor 6%, bodo plačevale rentabilitetno doklado od 30 do 80%. Pri splošni pridobnini bo znašala doklada za 3. in 4. razred 60%, za 1. in 2. razred 100%. Zemljiški rentni in tanijski davek se obremenijo s proporcionalno doklado. Pri zemljiškem davku bo znašala doklada 80%, pri rentnem davku in pri davku od tanijskem 100%. Avtonomne korporacije ne bodo smele te vojne doklade obremenjati. Vojne doklade se bodo v davčnem letu 1917. plačevale ob plačilnih terminih rednih davkov. Za leto 1916. se določijo poseben termin. Vojne doklade bodo nesle kakih 200 do 210 milijonov in sicer doklada na zemljiški davek 42 milijonov, doklada na splošno pridobnino 29 milijonov, doklada na posebno pridobnino 29 milijonov, doklada na rentni davek 12 milijonov (leta 1916 pa šest milijonov), doklada na davek od tanijskem 3 milijone in doklada na davek od dohodarine 84 milijonov.

— Zvišanje kolektivnih in neposrednih pristojbin. Danes je izšla cesarska naredba, ki odloča zvišanje kolektivnih in neposrednih pristojbin. To zvišanje se pa ne tiče tistih pristojbin, ki so bile že lani zvišane, to je pristojbin od dedščin in daril, sodnih in zavarovalnih pristojbin. Ta naredba stopi v veljavo 1. oktobra 1916. Računa se, da bo to zvišanje neslo na leto kakih 70 milijonov kron.

— Nov davek na vžigalnice. Izšla je nova cesarska naredba, ki določa davek na vžigalnice. Plačevati bo po dva vinarja od škaflice, v kateri ni več kakor 60 nežvepljanih ali 90 žvepljanih vžigalic. Za vžigalnice se bodo določile tudi najvišje cene. Od drugih vžigal bo po teži in velikosti plačevati 50 vinarjev, 1 K ali 3 krone davka. Ta novi davek postane veljaven 18. septembra in bo nesel na leto 15 milijonov kron.

— Nove vojnopolne dopisnice. Vrhovno armadno vodstvo je uvedlo nove vojnopolne dopisnice iz zelenega papirja, ki se bodo smele pošiljati s fronte in na fronto tudi takrat, kadar je v poštev prihajajoča vojna pošta sicer za promet zaprta. Na teh dopisnicah je v vseh jezikih, izvzemši srbski jezik, napisano: »Sem zdrav, godi se mi dobro.« Pripisati se ne sme drugega kakor ime.

— Deželna gospodarsko - pomožna pisarna za poklicane vojnike v Ljubljani (sodna palača), daje brezplačno pravno pomoč in zastopstvo v zasebnopravnih zadevah vpoklicancev in njih svojcev.

— Pogreša se Ciril Likar, vojak 27. domobranskega polka, telefonist pri 4. stotnici, I. Baona. Njegov oče Janko Likar, učitelj v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20 prosi tovariše pogrešanega za gotovo, resnično poročilo o usodi svojega sina.

— Oglasil se je iz ruskega vjetništva rezervni poročnik učitelj Bogomir Mesojedec. Nahaja se v guberniji Samara, Novo Uzensk.

— V vojno vjetništvo so prišli dne 13. m. m. sledeči vojaki 27. domobranskega polka: enoletni prostovoljec - četovodja Stamm Ignacij, deseterik Šebesta Josip, enol. prost. poddeseterik Schweiger Ciril, poddeseterik Dörner Josip in Plesničar Leopold, infanterist Jakob Krašovec, demeter Filas, Jos. Bavdaš, Fr. Bergeš, Anton Arnšek, Franc Jelovčan, Anton Jakovčič, Janez Baudek, Leon Petrač, Josip Suligoi, Anton Ortner, Simon Ramšak, Stefan Moravec, Franc Perkon, Alojzij Ferjančič, Janez Kravanja, Stefan Škrt, Fr. Perko, Rudolf Maver, Alojzij Vivalda, Josip Kralj, Jos. Martinčič, Vladimir Muzga, Peter Alexsysem, Rudolf Bole, Josip Schaffer in Janez Brinig.

— Tretji brezmesni dan. V kratkem izide naredba, ki bo za celo monarhijo določila tri brezmesne dni na teden in sicer bodo to ponedeljek, sredo in petek. Dva dni na teden bo uživanje mesa tako v gostilnah, kakor v zasebnih gospodinjstvih sploh prepovedano. Tretji brezmesni dan pa bo dovoljeno uživati ovčje meso.

— Poraba masti in olja. Ministrstvo notranjih del je sedaj določilo množino masti in olja, ki bo dovoljena na uradna nakazila dobivati. Za sedaj je določeno, da se bo dobilo za osebo in na teden 180 gramov masti ali olja, oziroma 148 gramov surove masti; telesno težko delujoči ljudje bodo dobivali 150 gramov masti ali olja ali 180 gramov surove masti.

— Prodaja pšeničnega zdroba za otroke pri mestni aprovizaciji. Stranke, ki so svoječasno zglasile stroke pod 4. letom v syrhu dobave

pšeničnega zdroba pri mestni aprovizaciji, naj pridejo prihodnji teden po izkaznice na magistrat (tržni urad prtiličje, nasproti posredovalnice za delo). Kdaj se prične s prodajo pšeničnega zdroba, bo objavljeno posebe.

— Javna knjižnica Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj je izposodila v mesecu avgustu 5722 knjig. Knjižnica posluje vsak torek sredo, petek in soboto od pol 6. do 8. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od pol 10. do 12. dopoldne v društvenih prostorih Pred igriščem št. 1 (nasproti Marčana na Rimske cesti št. 19). Knjižnica šteje 6528 izposojevanju določenih knjig in je dostopna vsakomur. Na razpolago so novi popolni knjižnični imeniki.

— Mestna zastavljavnica Ljubljanska naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 14. t. m. redna mesečna dražba v mesecu oktobru in novembru 1915 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.) od 3.—6. popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasnejši zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

Dobrota je sirota. Na veliki Smarini dan se je peljal tudi Ranzingerjev hlapec Jernej Sink z domačim konjčkom v Dravljje počastiti sv. Roka. Domu grede pa prisede na voz s Sinkovim dovoljenjem Marijan Pogačnik, brezposelni pekovski vajenec, znan kot delomrznec in nevaren tat, ki je bil že 4krat zaradi tatvine kaznovan. Sink je na potu vsled vjenosti zaspal. Med 8. in 9. uro zvečer je pogrešil svojo rjavo usnjato denarnico z 48 K 26 v gotovine, ki jo je imel hranjen v hlačnem žepu. Sum se je obrnil takoj na Pogačnika, katerega je policija prišla in izročila sodišču.

Večerni napad. V Svetjah je bil te dni zvečer napaden posestnikov sin Pavel Turk. Pri tem je dobil poškodbe z nožem na hrbtu in vreznine na levi strani čela, razutega pa še več hudih udarcev s polenom po hrbtu. Storiteli ne bodo odšli kazni.

Pri otroški predstavi, ki se je vršila v Kamniku dne 20. avgusta in se ponavljala 26. in 27. avgusta, se je nabralo na vstopnini 186 K 54 v. Stroškov je bilo 33 K 10 v. Čisti dobiček 153 K 44 v. se je porabil v korist ranjencev v Kamniku. Točen račun o stroških in o vporabi imenovane vsote se je predložil c. kr. okr. glavarstva v Kamniku. Najlepša hvala č. ss. usmiljenkam za dvorano, »Citelnici« in »Kamniškemu domu« za stole in garderobne predmete, kakor tudi vsem drugim za prijazno naklonjenost in sodelovanje. Prirediteljci.

Iz poštne službe. Prestavljen je nadpoštar Ernest Vidovič iz Gleisdorfa v Brežice.

Iz Celja. Vpisovanje v 1. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov s slovenskim in nemškim učnim jezikom v Celju se bo vršilo 16. septembra 1916 od 8.—9. ure dopoldne v poslopiju slovenske gimnazije, v II.—IV. razred pa 18. septembra od 8.—10. ure dopoldne.

Ne pustite otrokom pušiti! V sredo 30. avgusta zvečer ko se je naredila tema, je pušil v vasi Pobrež 12letni deček cigareto in jo vrgel nato brezbrizno v stran. Ker je trajala tu suša že več kot par tednov, se ni čuditi, da je bilo v četrt ure kar pet hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred podobno bakljam v plamenu. Vroč in suh veter je ogrožal vse ostale slamnate strehe te velike vasi. V nekaterih hišah kjer so šli ljudje že k pokoji, so ti rešili le golo življenje. Pogorelo je posestnikom Martinu Marcu, Jakobu Mlakarju in Lovrencu Jungerju vse, Antonu Šnerkotu in Antonu Rogini skoro vse. Živino je bilo možno do par prašičev, ki so zgoreli, rešiti. Na pomoč prihitel ruskim vjetnikom ter vojaštvu iz Ptuj se je zahvaliti, da ni pogorela cela vas.

Velik požar v Bohovi pri Mariboru. Iz Hoč pri Mariboru poročajo: V četrtek popoldne je zadela prijazno vas Bohovo na cesti iz Hoč proti Mariboru velika nesreča. V gospodarskem poslopiju posestnika Rotha so bojda otroci kadili cigarete in zažgali. Ker je sedaj vse suho in je pihal močan veter, se je ogenj kmalu poprijel tudi sosednjih poslopj in uničil 24 objektov, skoraj pol vasi. Gasit so došli poleg domačinov vojniki in 6 požarnih bramb, med njimi mariborska s parno brizgalno. Na pornemu delu gasilcev se je posrečilo del vasi ubraniti. Goveje živino, koline in večji del svinj se je posrečilo rešiti; tudi premičnine se je rešilo razen krme. Nekega starega moža so gasilci komaj rešili iz goreče hiše. Škoda se ceni nad 100.000 K.

Ureditev cen za govejo živino na Stajerskem. Stajerska namestnija je določila za govejo živino od 1. septembra naprej sledeče vodilne cene za prodajo goveje živine (od hleva za kg žive teže): pri glavni živini: volji 3 K 50 v, 3 K 20 v in 2 K 90 v; bikli in telice 3 K 30 v, 2 K 90 v in 2 K 50 v; krave 3 K 10 v, 2 K 60 v in 2 K 10 v; teleta 3 K in 2 K 60 v; pri plemenski in vprežni živini: volji 3 K 50 v; breje krave in telice 3 K 20 v do 3 K 40 v; molzne krave 3 K 30 v do 3 K 50 v; za živino pod 2 letoma 3 K 20 v do 3 K 50 v. Za plemensko in vprežno živino so se zvišale cene, ker veljajo za tako živino višje cene tudi v sosednjih kronovinah in na Ogrskem.

Drobne novice s Stajerskega. Umrli je v Celju bivši usnjarski mojster, Adam Lassng v 79. letu starosti. — Požari v sled suše. Dne 30. avgusta so zažgale iskre iz lokomotiv travo in grmovje na Fali ter na več mestih blizu mariborskega kolodvora. Ogenj so povsod kmalu pogasili. — Prestavljen je poštni asistent Alojz Gmeiner iz Ptuj v Lipnico.

Nevarna poškodba. Na domačem dvorišču na sv. Petra cesti so se igrali Jenkovi otroci vojake. Pri ti igri je sunil šletni Franc svojo 4letno sestrico Ivanka tako nesrečno s svojo leseno sabljo v levo oko, da je zadobila težko poškodbo in so jo morali oddati v deželno bolnico.

»Slučaj Klerk«. Včeraj se je v Kino »Idealu« prvič predvajala senzacijska učinkovitost »Slučaj Klerk«, kriminalna zaloigra v 4 dejanjih. Duhovito, izvanredno zanimivo kriminalistično dejanje tega filma dovoljuje najrazličnejša ugibanja in domnevavanja glede zločina in reši vprašanje končno na povsem presenetljiv način. Dejanje se odigrava v Amsterdamu in Haagu. Tudi ostali spored je prvovrsten zlasti zanimiv je 18. avgust v glavnem vojnem stanu ter zabavna veseliga »Mala rezidenca« s Heddo Vernou v glavni vlogi. Ta spored se predvaja še danes v soboto 2. pa do ponedeljka 4. septembra v Kino »Idealu«. Od danes naprej je poleg tega se na sporedu najnovejši senzacijski film: »Ugovski podmorski čoln »Deutschland« v Bremen«, zelo zanimiva aktualnost.

Razne stvari.

* Petrolej na Nemškem. Nemški drž. kancelar je izdal naredbo, s katero je prepovedano prodajanje petroleja za razsvetljavo.

* Pavel Bourget, jako znani francoski pisatelj in član akademije, je bil pri neki avtomobilski nesreči poškodovan in je baje že umrl.

* Ukradene dragocenosti. V palačo barona Vranczyanijeva je bila pred enim letom pripeljana skrinja, polna vsakovrstne, z rodbinskim grbom označene srebrnine. Baron Milan Vranczyan je odšel k vojakom in skrinja je ostala v njegovi sobi. Zdaj so zapazili, da je iz skrinje izginilo srebrnine za več kakor 1000 kron.

* Stavka železničarjev v Ameriki. Vzlic prizadevanjem prezidenta Wilsona je vendar splošni položaj jako kritičen, da utegne 4. septembra nastati stavka železničarjev. Priznava se, da bi bila zopetna izvolitev Wilsona za prezidenta skoro zagotovljena, če bi se mu posrečilo stavko preprečiti, zato se trudijo za stavko celo najbolj kapitalistični ljudje, samo da bi Wilsona izpodmaknili.

* Vse je odnesel. V kopališču Nauheim na Nemškem je tuj gospod, že nekoliko prileten in dostojanstven, najel v veliki vili sobo. Naslednje jutro so prebivalci te vile na svoje začudenje videli, da so jim izginili vsi čevlji in vsa oblačila, kar so jih bili postavili, oziroma obesili na hodnik. S čevlji, katerih je bilo 11 parov in z oblačili je izginil tudi priletni in dostojanstveni gospod.

* »Österreichische Rundschau«, ki se ji splošno pripisujejo najtesnejše zveze z odločilnimi krogi, javlja v številki z dne 1. septembra, da ji je drž. pravdnistvo prepovedalo štiri čele članke, namreč »Geist und Volk, spisal dr. F. Braun; »Ein Österreich von 1848. für Mitteleuropa«, spisal Franc Ks. grof Deym; »Die Türkei, Volk und Staat«, spisal prof. dr. Düring in »Kriegs und Friedensgedanken«, spisal dr. E. grof L.

* Žepni tat. Dne 13. t. m. so na Dunaju vjeli krojaškega pomočnika Teodorja Chalupka, ki je s pomočjo svoje ljubice izvršil vsepolno žepnih tatvin. Ljubica je vedno vozila svojega otroka v vozičku seboj in je tako mogla paziti na Chalupka in svariti, Chalupka pa je mogel ukradene stvari skriti v otroškem vozičku. Ta Chalupka je tudi 3. t. m. na severnem kolodvoru na Dunaju ukradel trgovcu Sigmanu 50.000 K. Priznal je pač to dejanje, neče pa povedati, kam je spravil denar.

* Bolezen princa Hohenloheja. »Grazer Volksblatt« piše: K obolenju in dopustu notranjega ministra princa Hohenloheja piše, z dovoljenjem cenzure, dunajska »Arbeiter Zeitung«: Tudi mi želimo princu Hohenloheju, da skoro okreva. Za to pač imamo upanje, kajti zdi se nam gotovo, da k srčni afekciji, ki se ga je lotila, je pomagalo nemalo stanje z vlado Stürgkhovo, katerega princ Hohenlohe tako dobro občuti in ceni kakor vsakdo. Ob tem vladanju se dobi lahko bolezen na srcu... Spodnjeavstrijski namestnik deluje že dlje časa v notranjem ministrstvu. On hoče tam napraviti »velike reforme« (okrožno upravo in slično), ki se zopet in zopet naznanjajo, o katerih pa se nikdar nič ne vidi in ne sliši.

* Zasačen slepar. V Berolinu je neki dr. Arno Kremser prodajal fiziolo. To se pravi: ponujal je cele vagonne fiziolo in posrečilo se mu je, da so mu trgovci dali na račun kakih 62.000 mark. Fiziolo seveda niso videli in tudi dr. Kremserja ne več. Pred nekaj časom se je pojavil v Stuttgartu, kjer je seveda nastopil pod drugim imenom in je zopet ponujal fiziolo, a dasi je tudi tam izvalil nekaj predumov, vendar ni mogel napraviti posebne škode, ker so ga prej zalotili. Izkazalo se je, da je ta doktor Kremser krojač, ki je pred nekaj časom dezertiral od vojakov.

* Procesi proti vojnim liferantom na Ogrskem. Po poročilih dunajskih listov, vlada na Ogrskem med občinstvom velika nevolja na vojne liferante, ki so si z goljufijami pomagali do milijonov. Ogrska sodišča kaznujejo goljufije pri vojnih dajatah jako strogo in občinstvo pozdravlja te kazni z resničnim zadovoljstvom. Ogrski državni poslanec in odvetnik Viljem Vazsoni pa s tem ni povsem zadovoljen in objavil je spis, v katerem pravi, da so se zgodili slučaj, v katerih so bili malenkostni prestopki drakonično kaznovani. Vazsoni izjavlja, da vojnih liferantov načeloma ne zagovarja, da je pa treba nekatere sodbe temeljito revidirati.

P. n. cenj. odjemalcem tvrdke Anglo - Novak zaloga čevljev, Ljubljana, Selenburgova ulica 7, se vljudo naznanja, da bo de trgovina radi pomanjkanja blaga ter ponovnega odhoda lastnika tvrdke na bojišče, začasno zaprta. Za dosežaj v polni meri izkazano zaupanje se tvrdka zahvaljuje, oziroma za nadaljno naklonitev najlepše priporoča.

Pri oslabilenju živcev in drugih ženskih boleznih, ki postajajo vedno hujše vsled prepočasne ali nepopolne izpraznitve telesa, služi naravna »Franc Jožefova grenčica« kot prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki izdatno olajša težave, in koristi pogosto že v mali množini. Tajni svetnik Kehrer, profesor zdravljenja žensk na heidelberški univerzi potrjuje, da je Franc Jožefovo grenčico v mnogih slučajih rabil

in se prepiral o takojšnjem njenem uspehu.

Gospodarstvo.

— »Ljubljanska kreditna banka«. V mesecu avgustu vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 6.333.818 K 10 v. dvignilo pa 4.207.572 K 34 v. Stanje vlog koncem avgusta 26.869.193 K 52 v.

— Češka industrijalna banka. Stanje denarnih vlog je znašalo koncem meseca avgusta 1916 — kron 116.936.167-99.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: Slovenski dopustnik in njegov naslednik 3 K.

Za Vdove in sirote padlih vojakov: Ljubljanski izletniki pri Janoku Karlovšku v Šmarjeti 18 K (zbrali: I. Stritar, I. Verhovec, R. Pečnik, H. Wauk, Orehek in I. Karlovšek) in rodbina Stritar 10 K, mesto venca umrlemu Alfonzu Stritarju iz St. Vida pri Grobelnem. Skupaj 28 kron.

Srčna hvala!

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Svarilo.

Jaz in moja soproga svariva vsakogar, da na najino ime nobenemu nič ne posodi, naj si bo v denarju, menici ali na blagu, ker midva nisva plačnika za nikogar! Isto velja tudi za tiste, katerim blago pošiljam, da se sme denar samo meni ali moji soprogi izplačati.

Karol Gregorič, posestnik vinogradov v Sromljah pri Brežicah in vinotržec v Ljubljani. 2807

Vsem, ki so spremlili najino nepozabno mater

Franciško Rožanec

na njeni zadnji poti, najina

najiskrenejša zahvala!

Zahvaljujemo se zlasti tudi prijateljem gg. pevcem, ki so se s krasno dovršenim žalnim petjem poslovili od pokojnice.

Ljubljana, 2. septembra 1916.

Jožef in Mihael Rožanec.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospa

Angela Polšer

zasebnica

dne 2. septembra ob 3. uri zjutraj po dolgem, zelo mučnem, voljno prenašanem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere bogu vdano preminula. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo, dne 3. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 42 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša za dušnico se bo brala v farni cevki sv. Petra v Ljubljani. 2834

V LJUBLJANI, dne 2. septembra 1916.

Emilija Polšer, sestra. Dr. Henrik Polšer, nečak. Beti Polšer, svakinja. Brez posebnega obvestila. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za vse sočutje, vso tolažbo in molitev ob smrti naše predrage sestrične, gospodične

Aleksandrine Loger

izrekamo svojo presrečno zahvalo.

2829

Žalajoči sorodniki.

V LJUBLJANI, dne 1. septembra 1916.

Stanje denarnih vlog je znašalo **K 111,852.108.08.**
koncem meseca julija

Glavnica **K 40,000.000.—.**

Češka industrijalna banka

podružnica v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 9.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vloge na knjižice in na tekoči račun.

Kredite za aprovizračne nakupe in financiranje vojaških dobav.

Gospodična

s triletno knjigovodstveno prakso

išče službe v trgovini ali pisarni.

Ima šest razredov Nötre-damske šole in dva razreda obrtne šole. Govori nekaj slovenski, popolnoma pa nemški in italijanski.

Ponudbe pod „šlaba 2772“ na upravn. Slovenskega Naroda. 2772

Ženske lase

mešane, z navedbo cene kupuje

M. Reinisch, Praga,

Vinohrady, Čelakovskeho ulica št. 330.

Modni salon
Stuchly-Maschke
Židovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1.
Ljubljana.

— Priporočila osebno izbrane —
novosti z Dunaja.

Velika izbira okusnih klobukov za dame in deklice kakor tudi bogata zaloga žarnih klobukov.

15 Solidno bago. Priznana nizke cene. Popravila točno in vestno

Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto

Proda se velik, lep

2783

: PES :

dober varuh in jako zanesljiv. Priporočam ga najbolje mesarski obrti. **Ivanka Slamič, št. Vid nad Ljubljano.**

Kupi se

hišo ali posestvo

bodi si v mestu ali na deželi na Kranjskem.

Ponudbe pod „Kranjsko/2757“ na upravn. »Slov. Naroda«. 2757

Šola Legat v Mariboru

ob Dravi, (Zasebni učni zavod za stenografijo, strojepisje in pravopisje, računstvo itd.) Začetek jesenskih kurzov 2. oktobra 1916. Obširnejše propekte daje zastojni ravateljstvo zavoda, Maribor, Viktringhof ulica 17./I. Govori se lahko vsak dan od 11 — 12 ure, tudi ob nedeljah in praznikih.

M. & E. Skabernè

Specijalna trgovina pletenja, trikotaža in perila.
Ljubljana, Mestni trg 10.

Velika
izbira
nogavic!

Suhe gobe

vinski kamen, med, vosek,
kumno in janež

ter sploh vse deželne pridelke kupi
veletrgovina 2767

Anton Kolenc, Celje.

Istotako tudi vsako množino raznovrstnih
praznih vreč in sodov.

SODE

prazne od petroleja, jedilnega
olja in denat. spirita, kupuje v
vsaki množini po najvišjih cenah trdka

Ivan Jelačin, 1757
Ljubljana, Rimska cesta št. 1.

ORCEVA KOLE
SO PA LE
A'GOREC
SPECIJALNA TRGOVINA S
KOLESIM IN DELI
LJUBLJANA
MARIE TEREZIJE CESTA 14
PROJEKT in izp. KOLJICA

Notenega poviška cen radi obile zaloga.

Britve, vefine kakovosti, takoj za uporabo, brušene a
K 3 4. 5. 6.

Brivski aparati, S. Gillette, v elegantnem nikelijastem
etuju s 6 rezervnimi klinami K 6.— in K 8.80; v finih
kasetah z ogledalom, čopičem itd. s 6 klinami K 7. 50
in 12 K. — Najboljše la. specialne garancijske klinke
tucat K 3.60.

la Solinger stroji za striženje las z dvema česaloma
K 7.50 Pošilja po povzetju. Vojno poštno pošiljatev pro-
ti vposlatvi zneska v naprej z dodatno 1 K za porto.

Specijalna trgovina za solinske jeklene predmete

A. WEISSBERG, Dunaj II.,

Untere Donaustrasse, 23/III., oddelek IV.

Katalogi in zaznamki en gros za prodajalce gratis. Slovenska korespondenca. Zastopniki se iščejo.

Ugodne cene in mesečna odplačevanja.

Priznано najboljšje
Pfaff brzošivalne stroje

v navadnih in najfinerjih opremah
z 10letno pisarno garancijo
kakor tudi najbolj priljubljena

Puch vozna kolesa

priporočila trdka

IGN. VOK,

Specijalna trgovina šivalnih strojev in koles ter vseh posameznih delov itd.

Ljubljana, Sodna ulica št. 7, Ljubljana.

Sprejemem zastopnika ali zastopnico.

C. in kr. dvorni založniki

A. Zankl - sinovi

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 **LJUBLJANA** Marijin trg 1

priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih
barv, prístnega kranjskega firneža, mavca, prašnega
olja za tla, strojnega olja, karbolina, čopičev, steklar.
kloja in vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 8,000.000.—.

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Rezerve: okrog K 1,000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4 1/2 %.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.

Centrala:
Trst.
Podružnice:
Dubrovnik
Dunaj
Kotor
Metković
Opuzja
Spiljet
Šibenik
Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.

Beg iz Sedmograške.

»Az Est« opisuje prihod beguncev iz Sedmograške in prizore pri prihodu v Budimpešto. V poročilu pravi med drugim:

Ob 3.3. jutraj je došel v smeri iz Arada vlak z nekako 1000 begunci, največ žen in otrok. Žene so pripeljale s seboj mnogo prtljage, tudi drobnice in živila. Včeraj, to je 30. avgusta, so došli trije vlaki. Na zapadni kolodvor so došli štiri vlaki ter pričakujejo še en vlak. Ti vlaki so pripeljali kakih 3000 beguncev, z njimi drugimi skupaj torej 8000 oseb. Jutraj so begunce poslali naprej v kraje, za nje določene. Begunci so bili iz okolice Braševa in Sibinja. V ponedeljek so se odpeljali ter pripovedujejo, da je prebivalstvo med potjo zelo dobro ravnalo z njimi. Dne 31. avgusta ob 10. dopoldne je došel tudi notranji minister Sandor z rodbino iz Marosvárhyja. Z nezadovoljstvom pa pripominja: Na kolodvorih nismo videli niti zastopnika vlade, niti zatopnika mesta.

Pripovedovanje beguncev.

Učiteljica Ela Rosenkranz iz Braševa je povedala, da v restavracijah med potjo ni bilo dobiti živil. Če se je vlak na kakšni staciji delil časa ustavil, so šli ljudje v kraj kupovat živila. Tako so morali plačati v neki zakotni kavarni 80 v za kosček kruha. Enako pripoveduje gđna. Tassy Betz, hči bivšega okrajnega glavarja v Petrosenju, da je ponujala 10 K za škodljivo kavo, a je ni dobila. Budimpeštanski zastopniki Severnomadžarskega Lloydja so prišli k vsakemu vlaku sprejemati nemške podanike, dočim Budimpešta ni skrbela niti za stredo beguncev, ki so morali večidel prenočiti po kolodvorih.

Beg bank.

Ob pol 3. jutraj je došel vlak bank. Avstro-ogrške banke, Ogrske splošne kreditne banke, Peštanske ogrske komercialne banke ter uradništvo manjših denarnih zavodov. Vlak je pripeljal s seboj vse vrednote in knjige. V enem vagonu je bilo 10 milijonov v zlatu in 10 milijonov v bankovcih in vrednostnih papirjih.

Namestnik načelnika banke Henrik Reich je izpovedal:

V nedeljo ob 1. ponoči smo bili obveščeni o vojni napovedi. Takoj smo začeli pospravljati. Prenesli smo zlato in vrednote pod eskorto 10 vojakov na vlak. V 94 lesnih zabojih smo imeli zlata po 100.000 K, vsega skupaj nekako 10 milijonov zлата. Vso vožnjo smo ostali v tem vagonu.

Predsednik podružnice Ogrske komercialne banke je došel ves izmučen brez ovratnika. Kakor kak delavec je stal zraven vrednosti banke, zadelanih v zaboj, ter pomagal pri izkladanju.

Zadnja brzovavka iz Predeala.

V nedeljo ob 8. zvečer je došla v Braševu zadnja brzovavka poštne ekspedicije v Predealu, ki se glasi: »Moj bog, konec nas je, kaj se godi z nami!« O usodi davčnega kontrolorja v Predealu Lanezija ni ničesar znanega, pravijo, da so ga Romuni zabodli z bajonetom. Iz Predeala došli begunci pripovedujejo, da so Romuni skrajno kruto ravnali z Madjari.

Romuni v Braševu.

Mesto Braševu je predal Romunom najstarejši občinski svetnik Fabritius. Z njim je ostal v mestu policijski koncipist Rudolf Wonesch. Zadnji vlak je odpeljal ob 11. ponoči, poštne in železniške uradnike in nekaj zaostalih. Nekaj minut pred polnočjo so razstrelili kolodvor. V mestu je baje ostalo še kakih 25.000 oseb, med njimi 10.000 romunske narodnosti. Baje hočejo Romuni prosti poveljnika romunskih čet, da naj imenuje popularnega zdravnika dr. Bainlesca za župana.

Občinski svet v Braševu.

Župan v Braševu Schmeil je imel še v nedeljo dopoldne posvetovanja z občinskimi svetniki ter se je izkazala potreba, da ostanejo v mestu.

Zvečer ob 8. je bilo mesto kakor izumrto. Nekako ob pol 11. zvečer se je razletela prva granata na kolodvoru v Braševu. Vso noč pa ni bilo slišati niti enega strela iz puške in noben romunski vojak ni prišel v mesto iz česar se sklepa, da so se Romuni zelo oprezno bližali mestu.

Proti 4. jutraj je prišlo v mesto nekaj kmetov iz južnega predmestja ter javilo, da se bližajo romunski vojniki. Istočasno je došel stražnik na konju ter povedal občinskim svetnikom, da prihajajo na Tömöški glavni cesti romunske sprednje čete. V samostansko ulico je došel ob 6. jutraj kavalerijski oddelek s 3 častniki na čelu, ki jih je župan Schmeil spre-

jel. Nagovoril jih je ter prosil častnike, da naj obljubijo osebno varnost in varnost premoženja prebivalstva. Poveljujoči romunski častnik je izjavil, da naj se prebivalstvo pomiri, ker se mu ne bo nič zgodilo. Sicer pa naj se obrnejo do poveljujočega generala. Pol ure pozneje je vkrakalo nekaj romunskih poikov ob zvokih godbe v mesto in čez glavni trg.

Bitka ob Sommi meseca julija.

(Konec.)

Takoj, ko je bil spoznan 1. julija sovražni namen velike odločilne splošne ofenzive na obeh straneh Somme, so prišla v podporo in izmenno divizij, ki so vzdržale prvi sovražni naval, ojačenja infanterije in artiljerije. Zelo otežkočeno pa je bilo pošiljanje teh ojačenj med doseganje posadke jarkov in razvoj dosepele artiljerije, ker se je moralo oboje izvršiti sredi med divjačim bojem in pod učinkom neprestano besnečega sovražnega artiljerijskega ognja, ki ni obtipal samo bojne črte, marveč tudi vso pokrajino za bojnimi črtami ter obsipaval v globini več kilometrov dan na dan pokrajino z železom. Tudi je bilo treba med ognjem ojačiti nove obrambne črte in šele ustvariti artiljerijske pozicije za mase zlasti težkih topov, ki so polagoma prihajali v boj. Tu je dalo zlasti vrlo artiljerijsko moštvo zopet enkrat dokazati resnično velikanske požrtvovalnosti.

Nekako sredi meseca je bila nova obrambna skupina tako daleč, da je mogla odločilno vplivati na celotni potek sovražne ofenzive. Že to, kar je mogel sovražnik dne 14. julija v srednjem odseku doseči, ni bilo v nobenem razmerju z njegovimi žrtvami. Tudi se je dalo vedno bolj jasno spoznati, da je prišel sovražnik vedno bolj opuščati svoj prvi in pravi namen, strateško prebiti naše črte. Glavna smer njegovih napadov namreč ni bila več naperjena proti srednjemu kosu ozemlja; ves odsek od Guillemona do Maissonetta je ostal prost vsakega silnejšega pritiska v vzhodni smeri. Namesto tega je spoznati dve popolnoma vsakebi režeči napadalni smeri: Angleži pritiskajo močno proti severu na odsek Thiepval - Longueval, Francozi v jugo - vzhodni smeri na fronto Barleaux - Soyecourt. Ekscentrični napadalni sunki pomenijo poskus, potisniti obrambno črto, ki je ni bilo mogoče navpično prebiti, sedaj paralelno k njenemu potoku nazaj, jo »razviti«. Pa tudi ta poskus se je pri vsaki obnovitvi pod najstrašnejšimi izgubami za sovražnika zlomil.

Najprej so pač Angleži in Francozi zbrali vse svoje sile. Na celi črti od Pozièresa do Vermandovillersa je začela artiljerija še enkrat delovati. Na 40 kilometrov dolgi fronti je 20. julija sovražnik napadel: 17 divizij, 200.000 mož je naskočilo in naj bi bilo izsililo uspeh, a drvili so le brez haska žrtvovani, v smrt. Strašno zdelane so morale njegove vrste skoro povsod nazaj. Samo zapadno od Hardécourta so potisnili Francozi eno našo divizijo v širini 3 km za 800 metrov iz prvega jarka nazaj v drugi jarek na zapadnem robu Maurepasa. Angleži niso imeli nikjer niti najmanjšega uspeha. In vendar so gojili ravno oni veliko, preveliko upanje glede podvzetij tega dneva; prepričani, da bodo sedaj vendar prebili našo fronto, so postavili celo kavalerijo v velikih masah za svojo fronto, — za sunek. Del teh nesrečnih konjeničnih oddelkov je poskusil atako, naša infanterija pa ga je, ki se ni mogel braniti, postrelila.

Angleži so morali v svojem armadnem poročilu sploh popolnoma zamolčati dejstvo velikega skupnega napada. Francozi so fantastično okrasili svoje neznatne uspehe, da se po svoji navadi potolajžijo zaradi svojega strahnega razočaranja. Odslej so sovražniki v presledkih par dni vedno iznova poskušali omajati naše sedaj trdno izgrajene črte. Dne 22., 24., 27., pred vsem pa 30. julija so se vršili vsakikrat na večjih odsekih fronte po razsipni artiljerijski pripravi besni infanterijski napadi, katerih več uspeh pa je ostal ničev. Samo razvaline vasi Pozières so Angleži zavzeli nekako 25. julija. To je edini napredek, ki ga je imel sovražnik na celi svoji fronti tekom zadnje tretjine julija kljub večkratnim naskokom in masah in kljub mnogim posameznim napadom, ki so divjali dan in noč!

Tudi med tem potekli trije tedni avgusta niso prinesli nobene izpremembe taktičnega položaja, marveč le majhne premaknitve fronte. Sovražnikom se kljub neprestanim skrajnim naporom in silno krvavim izgubam ni posrečilo doseči omembe vredne uspehe.

Posebno pa je treba omeniti trdovratno boje, katerih cilj je bil gozd

Fouraux in vas Longueval ob vzhodnem sosednem gozdu Delville. Na teh dveh točkah so Angleži od srede meseca vedno iznova obupno napadali ter so ta oporišča v teh bojih večkrat menjavala posestnika. Junaštvo, s katerimi so se tu ustavljali naši hrabri Magdeburžani, Altenburžani, Anhaltinci, Torgavci in pozneje slavni polki Brandenburžanov in Saksoncev obupnemu napadu večkratne premoči in dan in noč neprenehoma padajoči toči težkih in najtežjih kalibrov, moremo omeniti tu le z največjim občudovanjem. Treba bi bilo posebne oslavo.

Vsiljuje se nam primerjanje bitke ob Sommi in bojev pri Verdunu.

Pri Verdunu smo mi napadalec, v Pikardiji se nahajamo v obrambi. Toda obramba Verduna, na katere trdovratnost so Francozi tako ponosni in s katero se vedo tako ponášati pred svetom, se opira na močno oporo najmočnejše francoske trdnjave, na njen dvojni pas fortov in na umetno izgrajeno omrežje poljskih utrd. Že napadalno ozemlje samo ob sebi nudi s svojim močnim vzpenjanjem in z globokimi zarezami, ki je ščitilo, napadalcu mnogo več težko kakor lahno valovita ravnina Pikardije. Naši bojevniki ob Sommi so imeli na razpolago samo ozek pas strelskih jarkov, katerih najsprednejšo črto so popolnoma razstrelili s topovskim ognjem po sedemdesetmurnem bobnajočem ognju, potem pa v prvem naskoku »nestoma zajurili ter na ta način izločili obrambo.

Kar pa se tiče razmerja sil, je znano, da so nam stali pri Verdunu nasproti Francozi s premočjo, katere je stala pri infanteriji v razmerju 2:1. Pri tem smo imeli tam vlogo napadalec! Ob Sommi pa je bilo razmerje števil še mnogo bolj neugodno za nas. In vendar naši sovražniki v prvem mesecu svoje ofenzive niti polovico toliko ozemlja niso zavzeli, kakor mi v prvem mesecu pred Verdunom! (Sploh pa lahko opozorimo, da so Francozi pridobili skoraj dvakrat toliko ozemlja, kakor Angleži, dočim so imeli Francozi za polovico manj iztovor kakor Angleži.)

Bitka ob Sommi pomeni celo proti bojem pri Verdunu stopnjevanje uporabe človeškega materiala in municije. Ona tvori višek razvoja sile naših sovražnikov in vse dosedanje vojne zgodovine. Če primerjamo uporabo moštva in materiala ter upanje naših sovražnikov na njih uspehe, mora vsak presojevalec brez predsodkov spoznati, da oni ne morejo omajati naših pozicij. Prvič je imela do sedaj lokavo varovana angleška vojska silne izgube. Pa tudi sedaj zopet je kriva Francoska nepotrebnih žrtev. Nadaljni cvetoči del Francoske je padel vsled juljskih bojev v strašne razvaline.

Moja domovina.

(Na vlast.)

(Ciklus simfoniških pesmi Bedřicha Smetane.)

Pesniki vseh časov in narodov so opevali domovino. Kdo je v neštetih pesnitvah lepše izražal svoja domoljubna čustva, kdo krasnejše opeval slovensko domovino kot naš Simon Gregorčič? Med češkimi domoljubnimi pesniki zavzema najodličnejše mesto Svatopluk Čech. Slavospev domovini pa, kakršnega drugod zmanj isčemo, je napisal svojemu narodu skladatelj-pesnik Bedřich Smetana. Njegovega poslanstva domovina ni razumela in ga je odklanjala. Število bridkih ur se je mojemu še povečalo, ko ga je usoda udarila z gluhoto. Smetana je zmagoval svojo usodo. Bil je narodno samozavesten človek in baš v najhujših časih je skladal apoteozo češkega naroda, opero »Libuše«, a v dan oglušena se mu je v glavi porodil motiv simfoniške pesmi »Višegrad«. Začel je skladati svoje najlepše delo, simfoniške pesmi za veliki orkester ki ga postavljajo med prve skladatelje svojega časa. Ciklus se deli v dva dela. Prvi obsega simfoniške pesmi »Višegrad«, Vltava, »Šarka«, drugi pa »Iz čeških logov in gajev«, »Tabor« in »Blanik«. Prve štiri pesmi je Smetana napisal v letih 1874 in 1875, dočim so nastale »Tabor« in »Blanik« šele v letih 1878, 1879. Izvajajo se pa od leta 1882 največkrat kot enotni ciklus z naslovom »Moja domovina« (Ma vlast). Naj sledi kratka vsebina.

Višegrad pomeni začetek češke zgodovine. Bil je to grad, sedež Libuše, Přemislavskih knezov in kraljev. Smetana nam slika življenje na gradu; zbirajo se vitezi in vojska pred zmagovitimi boji. Veselo rajajo in plešejo. Toda slava mine. Strastni boji začno, Višegrad jim je žrtev. Ostanjejo razvaline, nema priča nekdanje slave.

Vltava. Pesnik nas pelje v naravo. V šumadskih gozdih izvirata dva potočka, zborita v solnčnih žarkih, hitita in se kmalu združita v reko Vltavo, ki šumi po češki zemlji, med temnimi bori, iz katerih se oglašajo lovski rogi, se vije med njivami in travniki. Z brega se čuje plesna godba in ženitovanjsko veselje. Na zlatih valovih Vltave plešejo pri mesečnem svitu rusalk in vodne vile. V svatojanskih vodopadih bobni Vltava preko skal, nadaljuje svojo pot proti Pragi in se veličastno vali mimo Višegrada, odkoder izginja pesnikovim očem v daljavo.

Šarka. Snov je vzeta pripovedki, ki pravi, da je Šarka, varana v ljubezni sklenila s svojimi družicami boj proti moškemu pokolenju. Knez Ctirad gre s svojimi vojniki nad njo ter jo najde na drevo privezano. Krasota Šarke ga tako očara, da jo opusti. V taboru Ctiradovih vojakov zavladava veselje, pozabivši nevarnost pijejo do noči, dokler drug za drugim ne zaspé. Takrat da Šarka znamenje z rogovi: njene družice prihite in pomore Ctiradovo vojsko.

Iz čeških logov in gajev. V tej pesmi nam slika skladatelj krasno poletno popoldne na deželi. Polja in travniki dehtijo, žito valovi, ptički pojo. Pesem prirode! Ljudstvo prepeva in pleše, veseli se zadovoljnega življenja!

Tabor je pesem husitske dobe. Husiti so si na Taboru zgradili svoj sedež. Njih pesem »Kdo ste božji bojovníci« jih je navduševala k bojem, v prepričanju, da njihova »sveta in pravična stvar zmagaja, četudi bi imeli zanjo umreti. Smetana je v simfoniški pesmi »Tabor« uporabil husitski koral.

»Blanik« je nadaljevanje »Tabora«. V notranjosti gore »Blanik« počivajo junaki iz slavni husitskih bojev in čakajo časa, kdaj zopet zagrabijo za meč. Po vrhu Blanika pasejo pastirji svoje črede, nevedoč, kaj se skriva v globini gore. Nad češko zemljo prihajajo nesreče, od nikoder pomoči: vzbude se junaki »Blanika«, pojdejo na svet in prinese domovini — rešitev.

To bi bila kratka vsebina šestih simfoniških pesmi, ki so nastale iz vere v slavno preteklost Češke, v ne zgodoinski pomen. K veri v preteklost svoje domovine je Smetana pridružil še opev krasot čeških krajev in vero v bodočnost svojega naroda. Na podlagi teh momentov je postal Smetana narodov buditelj in prorok. Njegov ciklus »Moja domovina« je veliko priznanje vere v narod, ljubezni do naroda. Nič obupa, nič malovernosti, ampak upanje, ra-

dost, moč! Glasbeno pomeni »Moja domovina« največje in najvrednejše delo češke orkestralne tvorbe in vrhunec Smetanovega tvorjenja sploh, vrhunec tehniškega obvladovanja forme in kompozicijske tehnike.

Ciklus je skladal Smetana popolnoma gluh. Njegovi prijatelji so sicer vedno mislili, da mojster ozdravi. Napotil se je tudi v ta namen k dr. Troeltschu v Würzburg v spremstvu V. J. Novotnyja. Ko je vlak odpihal iz smichovskega kolodvora in se je pri oknu pojavila silueta Višegrada, je Smetana vzkliknil: »Ko bi se me nebo usmislilo, da bi po navratku v milo Prago zasišal svoj »Višegrad«! Mislim, da bi od radosti zblaznil!« Vrnil se je domov neozdravljen, nebo se ga ni usmislilo in svojega najlepšega dela ni nikoli slišal. Ciklus »Moja domovina« pa mu je prinesel priznanje domovine in tujine. V Nemčiji, v Parizu, na koncertih vseh večjih svetovnih orkestroev je stalno na sporedu. V Pragi veljajo koncerti »Češke filharmonije« pod dirigentom dr. Viljemom Zemankom pri izvajanju cikla »Moja domovina« kot narodni prazniki. Občinstvo prihaja v koncertno dvorano Reprezentančnega doma trumoma, kot v hram božji. V srca mu segajo Smetanove pesmi o domovini, kot jo je veliki mojster videl v trpljenju, ponižanju in slavi, v mitih in v resnici. Prepričano je, da se izpolni Smetanova proročje, izraženo v »Blaniku« v poslednjem verzus husitskega koral: »Končno z njim vsikdar zmagate!« Nikdar ne more izgniti narod, ki se mu je rodil tak prorok kot je bil Smetana!

Zorko Prelovec, Praga.

Najnovejša armadna usnjata zapesne in radijske žepne ure, vpelane v 100.000 izvodih pri marini in armadi, izborna služijo. Dobavlja jih najboljša kakovosti in po jako nizki ceni prva tvornica ur Jan Konrad, c. kr. dvorni dobavitelj, Most štev. 1466, Češko. Pred nakupom priporočamo, da pišete po glavni katalog z dopisnico, katerega gori imenovana tvrdka na željo vsakemu pošlje zastoj in poštne prosto.

Sirolin. V najnovejšem času si je to sredstvo v zdravniških in pacijentskih krogih pridobilo veliko prijateljev, ker se dobro obnese pri vseh kataralnih afekcijah. Lahko se reče, da je tako razširjeno, da »Sirolin Roche« ne manjka danes v nobeni hiši, kjer se previdno čuva prehlajenja, vseh boleznih v sopilih, škrofuloze i. dr. Je prijetnega okusa in se ga rado uživa.

Kino Central

v deželnem gledališču.

Danes v soboto 2. septembra ob pol 5, 6., pol 8. in 9. uri zvečer in v nedeljo 3. septembra ob pol 11. in 3. uri popoldne:

Prelat iz Cadore ali Tirolska zvestoba.

Velika dramatična življenska slika iz avstrijsko - italijanske obmejne vojne.

Film, katerega bo vsak gledal z navdušenjem in občudovanjem!

V nedeljo, dne 3. septembra

ob pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer ter v ponedeljek 4. septembra:

Elitni program.

Skozi noč do luči.

Čudovita lepa socialna drama v 4 delih. V glavnih vlogah Karol Schönfeld in slavljena igralka nemškega ljudskega gledališča na Dunaju Elsa Galafres.

Berolinska prva predstava tega filma je izzvala velikansko senzacijo.

Presneta znanost.

Prevrstna veseloliga.

Ni za mladino.

Torek 5., sredo 6., četrtek 7. septembra:

Prvi film nove Joe Jenkinove detektivske serije:

Na oni svet.

Detektivski igrak v 3 dejanjih.

Morica Wasserstrahla vojaški čas.

Izvrstna veseloliga.

meblovano sobo

posebnim vhom, se išče za stalnega gospoda. — Ponudbe pod „Stalen/2835“ na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Meblovana soba

s separatnim vhom se išče. 2835
Ponudbe pod „Stalen/2835“ na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Dve elegantni najemniški

HIŠI

v najlepšem okraju v Gradcu prodaja. Ig. Tommel, Gradec, Wielandg. 56.

Malo, meblvano

stanovanje

s kletjo v mestu se išče.
Ponudbe na „poštni predal 26. Ljubljana“ pod „Viktor“.

GOSPA

obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi zmožna, želi mesta v kaki pisarni event. gre tudi za blagajničarko.

Ponudbe pod „gospa/2821“ na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Notarskega kandidata

izurjenega, išče
dr. Alojzij Žnidaršič,
c. kr. notar v Ilirski Bistrici.

Plača in vstop po dogovoru. — 2639

Na prodaj sta 3 1/2 in 10 letna

KONJA

pri lastniku VLADIMIRJU KAUČIČU, na Razdrtem pri Postojni. — Cena po dogovoru. 2825

Dam v najem s 15. septembrom

gostilno

v Cedu pri Celju
pod ugodnimi pogoji. 2803
Ivan Ravnikar, Celje.

Slovenske

vojaške narodne pesmi

za štiri glasove, 1915.
Fr. Marolt, Ljubljana.

Cena K 1-50 in 1-80. 2725

Nasim vojakom, šolam, društvom itd. najtoplejše priporočamo. — Najlepše darilo.

Išče se

strojnik-elektrikar

ki je popolnoma izurjen v popravljanju vsakovrstnih strojev in ima izpit za kurjača in parne stroje.

Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod „L. N./2749“.

2749

Proda se 6 konj

z uprejo in vozovi vred.
Več se poizve na Tržaški cesti št. 22. 2797

Prodajalka

mešane stroke iz dežele, zmožna slov. in nemšk. jezika v govoru in pisavi, se sprejme takoj pri trdnici

FR. STRUPI,
trgovina stekla in porcelana v Celju.

Kontoristinja

popolnoma večja strojepisja in stenografije, se takoj sprejme. 2830
Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod „Kontoristinja/2830“.

DVA DIJAKA

se sprejmeta na 2815
na stanovanje in domačo brano.
Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

Strojepisca—stenografa

sprejme takoj dr. Ivan Zabukovšek, odvetnik, v Smarju pri Jelšah. 2827

Proda se še skoraj nova, lepa, bela otroška

posteljica in stolček

v Slomškovi ulici št. 14, prilično, desno. 2823

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana 839
Kolezijska ulica št. 16

prilporeča svojo bogato opremljeno vrtnarstvo ter okusno izdelane vence, šopke in trakove.

.. Izposojevanje ..
ob mrtvaških odrih
drevesne cvetlice,
kakor tudi najfinišje
dekorativne cvetlice
za dvorane ..
in balkone. ..
Vsakovrstne sadike do
najzlahnejših cvetlic
in zelenjavi. Sprejemam
narčila na deželo. Vsa
narčila se izvršujejo točno
in solidno.
Brzjavke: I. Bizovičar,
vrtnar, Ljubljana. ..

2823

Ali se hočete svojega

revmatizma

korenito iznebiti? 2366
Tisoči že ozdravljeni!

Bolečine v udih in členkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, bodežje v različnih delih telesa, celo oslabele oči so posledice revmatičnih in protinskih bolečin.

Nudim Vam naraven produkt za zdravljenje.
Nobena univerzalna medicina, temveč zdravilno sredstvo, ki je dobrotna narava bolnim ljudem daruje.

Vsakomu brezplačna poskušnja.

Pišite mi takoj, da Vam pošljem svoje zdravilo in poučno razpravo brezplačno. Postanete hvaležen moj privrženec.

Ekspedicija: Opern-Apotheke, Budapest, VI. Abt. 244.

2749

Isročiteo krojaške obrti.

Turška Vinko Soršak v Sp. Šiški, št. 95, vljudno naznanja svojim p. n. odjemalcem, da odda vsled smrti g. Vinka Soršaka svojo obrt

g. Alojzija Lombarju.

Zahvaljujoč se najtopleje svojim p. n. odjemalcem za v tako obilni meri izkazano ji zaupanje, prosi, da se poveri isto tudi njenemu nasledniku,

z velespoštovanjem
turška Vinko Soršak.

2749

Blagajničarka

starejša mož eventuelno prodajalka papirnat in galanterijske stroke sprejme slišne takoj ali pozneje.

Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod „Vestna/2785“.

Vajenec in vajenka

se sprejmeta pri
Kajo Deliču, zlatarju
v Ljubljani, Soteska št. 10.

V nakup se vzame na Spodnjem Stajerskem

posestvo

na kojem bi se redilo šest do osem glav goveje živine. Prevzame se tudi seno letošnje košnje. 2831
Ponudbe s kratkim opisom posestva in lege na naslov:

Leopold Gorjup v Cerknem, (Goriško).

Gonoktein.

Najnovejšo, izkušeno sredstvo brez vbrizgavanja proti kapavcu (triperiju), belemu toku, črevesnemu in mehurnemu katarju itd., priznan na klinikah in upeljan na teh le zdravniških znanstvenih receptarijih za leto 1915. 2180

Berliner Rezept-Taschenbuch für Praktische Ärzte na strani 17 in 128. Berliner Allgem. med. Zentral-Zeitungsrezept-Taschenbuch na strani 5. Budapester Orvosi Zsebnaptár es Köziköny na strani 12 in 153. Frommes Oesterreich. Med. Kal. und Rezept-Taschenbuch na strani 53 in 129. Leipziger und Wiener Therapeutische Leistungen. Let. 1913 na strani 68. Prager receptarij českých zdravnikov na strani 171. Prager Receptarium des Zentralvereines deutsch. Ärzte in Böhmen na strani 172 z opazko: Da es die Magenschleimhaut nicht alteriert, besonders beim längerem Gebrauche wie bei Cystitis zu empfehlen. Schnirers Taschenbuch der Therapie na strani 230. Stein Schneiders Ärztlicher Taschenkalender. Verzeichnis der neuesten Arzneimittel na strani 28. Wiener Rezept-Taschenbuch für praktische Ärzte na strani 17 in 222. Wiener Rezept-Taschenbuch für Zivlärzte na strani 127. Würzburger, die Nebenwirkungen der modernen Arzneimittel. VII. Gruppe Na strani 157. GONOKTEIN ne kvari zelodca, na draži ledvic in ne izživa toksičnih exanthem. Dobi se v vseh večjih lekarnah. Skatljica K 6-.

Zahtevajte literaturo in prospekt.

Ljubljana: Lekarna Trnkoczy.

Zagreb: Lekarna „Salvator“, S. Mittelbach, Jeladičev trg.

Proizvajal: Farmakološko-kemični laboratorij „HERA“, Praga-Vrsovice 552.

Dobavitelj vojnega ministrstva in Vojno zdravstvenega združenja.

2823

Tovarniški poslovodja

brez otrok, 1800 primernega mesta, (prezame tudi zalogo piva) v Ljubljani ali na deželi. Vstop po dogovoru. 2786

Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod tovarniški poslovodja/2786.

Spretnega stenografa in strojepisca

sprejme takoj proti dobri plači odvetniška pisarna v Ljubljani. Stenografije izključene. 2819

Ponudbe pod „F 1/2819“ na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Spodnještajerska

VINA

bela in rdeča, v poljubni možini in po zmernih cenah, oddaja

L. južnoštaj. vinarstva zadruga v Celju. 2306

Absolventinja

slov. trgovskega tečaja, slov. stenografije in strojepisja zmožna, išče primernega mesta v kaki pisarni. — Gre tudi kot blagajničarka. — Vstopi lahko takoj.

Ponudbe pod „absolventinja/2733“ do 10. septembra na upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Napredaj je lepo, arondirano, nad 80 ha obsegajoče

posestvo

obstoječe iz gozda, pašnikov, senožeti, travnikov, njiv in sadnega vrta. Posestvo ima svoj vodovod in leži ob cesti, 2 uri od mesta. 2810

Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Modni salon.

Cenjenim damam priporočam svojo veliko zalogo najnovejših klobukov.

V zalogi novi žalni klobuki.

Odprto tudi v opoldanskih urah. — Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič, Rimska cesta 6.

2749

Kontoristinja

s prakso, večja slov. in nemškega jezika, želi mesta. Gre tudi na deželo.

Pismene ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „praksa/2793“.

Trgovski pomočnik

manufakturst, želi premeniti svoje mesto. Nastopi lahko 15. septembra.

Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „Manufakturst/2817“.

VILA z vrtom

se prodaja:
Cesta na Rožnik 41, Ljubljana.

Vdovec išče za takoj ali za oktober eno ali dve 2820

nemeblovani sobi

za 1 ali 2 osebi bolj v sredini mesta.

Ponudbe pod „sredi mesta 2820“ na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Mladenič

v starosti ne čez 16 let, pošten in trezen, se sprejme za razno delo pri podjetju različnih pivč.

Naslov pove upravnishvo »Slov. Naroda«.

Prodajalka

slovenskega in nemšk. jezika zmožna,

se takoj sprejme.

J. Kovačič,

trgovina s steklom in porcelanom, Radgona. 2806

Naznanilo.

Vsled vojnih razmer se

gostilna Ant. Grašiča „pri Pratkarju“

v Polhovemgradu

začasno zapre.

Išče se

gospodična

k 3 otrokom od 3—9 let na deželo. Zahteva se perfektna slovenščina in nemščina, ter ljubezen do otrok. Prednost imajo one, ki znajo šivati.

Ponudbe s sliko pod „otroč/2816“ na upravnishvo »Slov. Naroda«.

2816

Vila „Savica“

s gospodarskim poslopjem na Bohinjski Bistrici se takoj prodaja.

Poizve se pri D. REPE, Bled.

Zaradi vpoklica k vojakom se prodaja

cela zaloga trgov.

mešanega blaga

Eventualno se pri prevzemu blaga trgovina lahko tudi naprej vodi. Kupčija zelo dobra, ker je v zelo prometnem kraju. Cela zaloga znaša 50.000 do 60.000 K. 2813

Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „zaloga/2813“.

2813

Rnjževnost.

— **Knjiga o češkem narodu.** V nemškem jeziku je izšla obširna in z mnogimi umetniškimi podobami okrašena knjiga »Das böhmische Volk«, ki jo je s sodelovanjem najodličnejših čeških znanstvenikov izdal veleugledni zgodovinar dr. Zd. V. Tobolka. Namen tega velikega dela je, podati najširšemu svetu sliko o žitju in bitju češkega naroda, o njegovi domovini, o njegovih telesnih in duševnih lastnostih ter o njegovem umstvenem in materialnem delovanju. Tisti, ki niso zmožni češkega jezika, spoznajo iz te knjige češki narod in bodo znali ceniti izredne vrline tega krepkega in zdravega naroda, ki si je vzlic svoji maloštevilnosti pridobil zasluge tudi za razvoj svetovne kulture. Knjiga obsega celo vrsto esejev: dr. A. Boháč popisuje češko ozemlje in pojasnjuje češke razmere statistično; dr. Matiegka razpravlja o fizičnem stanju češkega naroda in njegovi vojaški sposobnosti; dr. Novotný razpravlja o velikem reformatorju Janu Husu, dr. Novák o Komenskem kot ustanovitelju novega šolstva. O književnem preporodu češkega naroda je spisal zanimivo razpravo I. Jakubec, dr. Zd. V. Tobolka je podal krasen popis Frana Palackega, F. V. Krejčí pa o karakteristiko Jana Neinde in Jaroslava Vrehlickega. O češki umetnosti piše dr. Matějček, dr. Šilhan pa o Čehih v svetovni glashi. O češkem šolstvu in o čeških zavodih za ljudsko vzgojo razpravlja dr. Kadner, o češkem deležu na razvoju matematike in prirodoslovja pa B. Byžovský, F. Kadeřávek, B. Nemec in F. Záviška, dočim je češko pravno znanost pojasnil dr. Kramář. O razvoju in sedanjem stanju kmetijstva na Češkem je podal lego sliko dvorni svetnik dr. Stoklasa; razvoj češke industrije in trgovine je popisal dr. Franzl, češke denarne zavode pa dr. Horak. O kemiji razpravlja dr. Brauner, prof. Votoček in prof. Hanuš. Končno popisuje dr. Ivachano samoupravo na Češkem. Vsak teh spisov je temeljita študija, vse skupaj pa podaja popoln pregled razvoja in stanja češkega naroda. Vsaka stran je priča, kako delaven, čil in zdrav je češki narod, kake zasluge si je pridobil za splošni napredek kulture in kaka krivica bi se mu delala, če bi se ga ignoriralo ali podcenjevalo. Ta knjiga je velezaslužno delo. Cena 50 kron.

Izpred sodišča.

Tat, ki svojo stvar dobro razume, Posesniku Francetu Jevnikarju v Tujem grmu je bilo sredi meseca junija t. l. med 5. in 6. uro popoldne, ko so domačini delali na bližnjem polju, ukradenih 950 K, ki so bile skrite pod posteljno odejo. Sum se je takoj obrnil na Vinkota Zoreta iz Tržišča, metlarskega pomočnika v Ljubljani, katerega so ljudje videli v kritičnem času prihajati v smeri Jevnikarjeve hiše. Obtoženec, ki je bil že petkrat zaradi tatvine predkaznovan, je velik prefriganec. Pod pretvezo, da kupuje teleta in koštrune, se je izdajal za mesarja iz Črnuč in se vtihotapljal v razne hiše, kjer je izvršil tatvine, ali pa, če so ga zasačili, je tudi vprašal če imajo na prodaj kislega mleka. Zorc tatvino taj. A dokazi zaslišanih prič so tako prepričevalni, da mu tajenje nič ne pomaga. Tudi so našli pri aretaciji pri njem 120 K 93 v gotovine, glede katerega zneska ne more dati nikakega pojasnila. Obsojen je bil na 15 mesecev težke ječe.

Tudi težke kazni ga niso popeljale. Tomaž Pretnar, 31 let star, delavec v Spod. Gorjah, je bil že devetkrat zaradi tatvine vsega skupaj pa dvajsetkrat predkaznovan. Prestal je kot tat iz navade šest let težke ječe in bil tudi v prisilni delavnici, iz katere je bil leta 1914 izpuščen. Od tedaj se je nekaj časa dobro vedel, dokler ga ni stara nagnenost k tatvini zopet prevladala. Koncem maja in začetkom junija t. l. je lesni trgovec Vinko Jan dal v nekaterih parcelah gozda »Pokluka« pri Sp. Gorjah posekati več smrek, katere

so takoj na licu mesta omajali in sežagali. Sežagani les so takoj odpeljali, česlo od teh smrek pa so pustili na licu mesta. Obdolženec Pretnar, ki je bil zaposlen pri tem delu, si je pa izposodil voz in konja, naložil najmanj 100 K vredno česlo, ga prodal, denar pa spravil. Obdolženec je bil obsojen na pol leta težke ječe.

Nasilen prosiak. Anton Bulina, 64 let star, brez stalnega bivališča, je prosiak, ki hodi od kraja do kraja in si zasluži z igranjem na orgle preživljal. Prišel je neki večer tudi v Mevše, ker je z dovoljenjem Marije Mele na skednju prenočil. Drugo jutro je odšel, a se čez pol ure vrnil, češ, da mu je bilo ponoči 30 K ukradenih, zahteval je, naj mu jih gospodinja vrne, sicer bo stvar orožnikom naznanil, v sled česar bo imela pota in sitnosti. Nato je odšel a se čez par dni zopet vrnil, zahteval zopet denar in se na deklo zadril: »Moj denar sem, če ne bodem tako škodo napravil, da bo sto in sto goldinarjev vredno.« Na odgovor gospodinjice, da ga od njenih ljudi ni nihče okradel, je nadalje zahteval denar s pristavkom, če ne dobi denarja, se bodo sto in sto let kesali. Obdolženec, ki trdi, da ni prav nič grozil, je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Nepošteni šivilji. Marija Kuzmin iz St. Andraža in Ivana Tollo iz Červinjana ste bile zaposleni kot šivilji v domobranski vojašnici. Tu ste kot tatinski tovarišci izmaknile 22 1/2 klg mila, 54 rjuh, 56 brisalk, 23 servijet, 30 robcev in še več drugih

reči. Obdolženki priznavata v polnem obsegu svoje dejanje, obsojeni ste bili vsaka na dva meseca težke ječe.

Darila.

— **Darila Rdečemu križu.** C. in kr. konsulat v Klevelandu iz mesta Ohio došlo darilo v znesku 52 K 72 vin.; župni urad v Polšniku, zbirko 21 K 51 v.; Antonija Lešnik 20 K; Franja Weiss 8 K; Ivan Cankar 10 kron; Terezija Csanki 2 K; Roza Kleiner 6 K; Ivan Novotny 10 K; Ivana Krebelj 4 K; Magdalena Roll 10 K; Ilona Knezera 10 K; Vit Kelc 10 K; Viktor Engelmann 10 K; Franja Dimnik 10 K; J. Č. 10 K; pisarna notarja Burgerja v Ratečah iz zapuščine Marije Kiminik 19 K 50 v.; občinski urad na Grosupljem, zbirko 136 K 10 v.; neimenovana 1 K 80 v.; Klementina Vukšinič v Metliki, prebitek pri prodaji cesarskih zastav po otrocih na cesarjev rojstni dan 20 kron; župnik Gašper Vilman, darilo Marijine družbe v Ljubnem na Gorenjskem 52 K; župni urad v Podzemlju, darilo povodom cesarjevega rojstnega dne 10 K. — Mesečna darila v avgustu 1916: Učno osobje učiteljskega 38 K 58 v.; konzistorialni svetnik in profesor dr. Franc Perné 10 K; Ivan Černe, stanarinsko odškodnino od delavskega oddelka 5. a. p. za julij 15 K; okrajni nadkomisar v p. Anton Klein 2 K; Tonica Kračman, učiteljica v St. Lenartu pri Laškem trgu 2 K; konceptni uradniki finančne prokurature 23 K 21 v.

Darovi za goriške begunce. Ordinarijat od sledečih: Vrhnika 10 K, Mihael Saje, župnik v pok. 20 K, Cerkije na Gorenjskem 282 K, Dol pri Ljubljani 20 K, Kropa 47 K, Dobrava pri Kropi 7 K, Črnomelj 70 K 30 v., Fr. Zorko, župnik v Čatežu pri Sori 10 K, skupaj 466 K 30 v. Z. Z. Ljubljana 10 K, Robert Diehl, Celje 20 K, Kovač Franc, kaplan v Hodišah, Korosko 2 K 60 v., Mestno županstvo Kranj še 10 K, župni urad Sp. Idrija 60 K, Kmečka hranilnica in posojilnica v Hudajužni 100 K, Duhovnja Obloke 70 K, »Ljubljanska kreditna banka« v Ljubljani 300 K, Ivan Sušnik, kanonik 120 K, Neimenovana 20 K, Ga. Vehovec, Trnovo-Bistrica in gđne Kolarjeve 220 K 71 v., Jaklič Karl, župnik, Prežganje 20 K, Kleke Jožef, župnik, Črevsovc, Ogrsko 110 K, Vinko Majdič, posestnik paromlina v Kranju 1000 K, Dr. F. Grivec, Ljubljana 10 K, J. Sekol, Vogrce, Korosko 5 K, Marijina družba v Dragatušu 40 K, Neimenovani 10 K, Juri Stare, pivovarnar v Mengšu, potom »Ljudske posojilnice«, namesto venca na grob pok. Ludovika Morota 50 K. Obledo so darovali: Mestno županstvo Kranj, Danica Predovič, Ljubljana, Dekliška Marijina družba v Sori, Anton Hafner, Žuženberk, Ema Peče, Selca, Gorenjsko, Antonija Ručigaj, Irgovka, Mengeš, D. Pušnik, Gdč, Kenda, Kamnik, Družina Hočevr, Mekinje Cecilija Heybal, Kleke Jožef, župnik v p. Črevsovc, Ogrsko, Ivana Jenko Ljubljana, gđc, Greti Sepl, Vida J. K. Srom-

lje, Rozman Marija, učit. in še štiri druge, Črnomelj, župni urad Špita-lič, p. Motnik. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. avgusta: Andrej Zaharajko, domobranski pešec, v rezervni vojaški bolnici na obrtni šoli.

Dne 31. avgusta: Radko Janc, hlapčev sin, 6 mesecev, Cesta na Rudolfovo železnico 18. — Ana Klein, vdova sodnega sluga, 67 let, Sv. Petra nasip 57. — Ana Jankovič, hči železniškega uslužbenca, 16 mesecev, Dolenjska cesta 19.

Dne 1. septembra: Marija Ločnikar, hiralca, 84 let, Radeckega cesta 9.

V deželni bolnici.

Dne 27. avgusta: Ivan Krebelj, svetilničar južne železnice, 45 let.

Dne 28. avgusta: Engelbert Strmole, rejenc, 13 dni.

Dne 29. avgusta: Viktor Turšič, dijak, sin zavarovalnega uradnika, 13 let.

Najboljšo uslugo storite svojim dragim na bojišču, če jih naročite na „Slovenski Narod“, ker le na ta način redno dobivajo poročila iz domovine.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

10 letna garancija.

Dober zanesljiv, lep

Že 3 milijoni v rabi.

tovarniška zaloge „Gritzner“ in „Afrana“

šivalni stroj

se dobi le pri:

JOSIP PETELINC-U

strojev v priprosti in luksu opremi, barva lesa poljubna, vsi stroji vezejo (štikajo), krpajo perilo in nogavice, ter šivajo naprej in nazaj. Pouk v vezenju brezplačen v hiši. Zalogo si vsak lahko ogleda ter posamezne sisteme strojev poizkusi v trgovini v LJUBLJANI, sv. Petra nasip 7, — blizu frančiškanskega mostu, za vodo, levo, 3. hiša.

Krante umetniške in vojne razglednice

na drobno in dehele

M. Tičar, Ljubljana

I. specijalna trgovina in založba razglednic na Kranjskem.

625

Za trgovce priznana največja in najcenejša izbira!

Največji senzacijski filmi

V „KINO IDEAL“.

Od danes naprej:

U-čoln Deutschland

Zelo zanimivi aktualni posnetki.

Senzacijono! Prosto! Senzacijono!

Od danes naprej:

Slučaj KLERK.

Kriminalna tragedija v 4 dejanjih.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1915:

== K 268,243.476 ==

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 30. junija 1916:

== K 119,818.048 ==

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vojal Marija try-Sv. Petra cesta (v bliž. „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 65,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevezanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje bančnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče a. kr. razr. loterije Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Ameriko.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon št. 41

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 689
M. GELBAUS, oblastveno avtor. in zaprišeni patentni odvetnik
 na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Kneza Auersperga radioakt. termalne toplice Toplice na Kranjskem

Sezija: 1. maja — 1. oktobra.

Termalni basini, termalne separatne kopelji, lužne kopelji. **Indikacija:** Revma protin, nevralgija, (Ischias), ekssudacija, posledice ranitve in zlomljenih kosti. Prospekte daje gratis ravnateljstvo.

Prosim, oglejte si predležene oblike nog in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Človeške noge niso vse enako oblikovane, vsaka noga ima svoje posebnosti in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veščaka.

61 Poskusite pri
Fran Szantnerju specialistu za ortopedična obuvanja, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 4.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 15

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji
 za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
 vezenje v hiši.
 Pisalni stroji
 „ADLER“,
 Pletilni stroji
 vseh velikosti

ALFONZ BREZNIK

nčitelj Glas. Matice in edini zapriše-
 ženi strokovnjak c. kr. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg 15.

858 (Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdka in izposojevalnica

klavirjev in harmonijev

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega

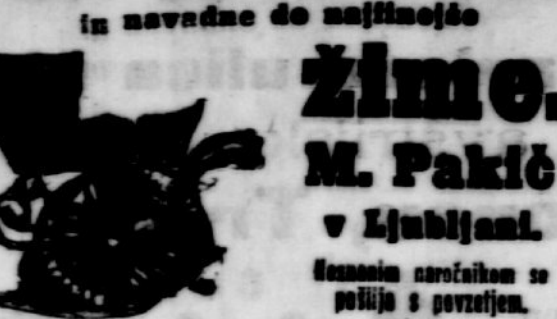
glasbenega orodja, strun in muzikalij.

Edini založnik dvornih in komornih tvornic: Bösen-
 dorfer, Hözl & Heitzmann, Förster, Ehrbar, Gebrüder
 Stingl, Rud. Stelzhammer, Czapka, Lauberger & Gloss

Hofmann in Hoffberg (amerikanski harmoniji).
 Obroki od K 15— naprej. Najbogatejša izbira v vseh
 modernih slogih in lesnih barvah. Oglejte si klavirje z
 angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavno
 obvezna garancija. Najemnine najnižja. Zamena naj-
 ugodnejša. Uglavljanje ter popravila strokovno in ceno.
 Ker imam zgoraj navedene prve fabrike izključno le-
 jax za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falzi-
 fikator in navidezne „pofelne“ pri kričalcih, ki se
 drznejo govoriti o „dobrem blagu“, dasi nimajo ni
 jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

Največja zaloga novodobnih in najljubših
 otroških vozičkov

in navadne do najljubše

žimo.

M. Pakič

v Ljubljani.

Koncem novembra se
 polija s povzajem.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja: 125

Šmbožev trg št. 9.

NAJBOLJŠE PERILO
 lastni izdelek.
C. J. HAMANN Mestni trg 8.
 Ljubljana

Franc Kos Ljubljana,
 Sodna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
 Stare nogavice so
 ceno podpletašje!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
 vršne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, ro-
 kavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
 stroje itd. na drobno in na debelo. 123

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša
 prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno
 Ker delam brez agentov, so cene velike nižje.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Usta-
 novljena
 L. 1842. Telefon
 številka
 154.

BRATA EBERL

črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja 121

Prodajalnica:
 Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana

Delavnica:
 Igriška ulica št. 6. Električna sila.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. februarja 1917 izžrebani bodo glavni dobitki slede-
 čih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa 300.000 in 500.000 kron
 Turških srečk 200.000 in 200.000 frank.
 3% zemljiških srečk iz leta 1880 90.000 in 90.000 kron
 3% zemljiških srečk iz leta 1889 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov 1. 1917:
 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri lo-
 terijah v slučaju nezirebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno
 pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! 2414

Srečkovno zastopstvo 1, Ljubljana.

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne trdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovjšo KOSTUME Najnovjša

Plasče, jope

Zalne — domače obleke

Perilo, čepice, športne

klobuke in stezalke.

BLUZE KRILA

Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčko.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA

Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 je imela vlog K 48.500.000—

Rezervnega zaklada „ 1.330.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Poseja na zemljišča in poslopa na Kranjskem proti 5%
 izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj

1% oziroma 2% odplačevanja na dolg.

Svoje častite odjemalce

vljudno prosim, da se naj pri nakupu orožja in
 municije vsakdo izkaže s posebnim dovoljenjem od
 c. kr. okrajnega glavarstva ali od c. kr. državne
 policije v Ljubljani, da ima pravico do orožja in
 municije. Ne da bi se izkazal s tem dovoljenjem,
 ne smem prodati orožja ali municije, kakor tudi
 ne popravljati orožja.

Za časa vojne se ceniki ne razpošiljajo.

Fran Sevcik

puškar in trgovec z orožjem
 v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dolžniška glavica 8.000.000 kren.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 1.000.000 kren.

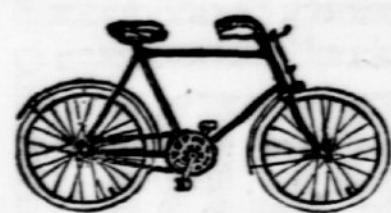
Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje po **4 1/2 %** čistih. 2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

Nahajala vojnim vjetnikom v vseh državah, izvršuje tjelečno in najkulturnije.

Prodajalci koles in mehaniki!

zabavajte moj on gros cenik za leto 1916 o kolesih, pnevmatikah in drugih kolesnih potrebščinah. Soliden in najcenejši nakup. Slovenska korespondenca.

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev ter izvozna trgovina.

A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustrasse 23/III oddelek I. 778

Karel Linhart

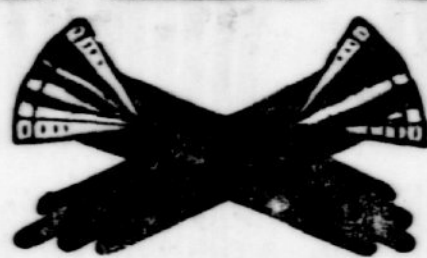
urar

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.

Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur na nihalo s polnim bitjem, stenskih in kuhinjskih ur, budilk.

Niklasto vo ne ure, ure v zapetnicah z radijem kazalnikom ali brez njega, zaloga srebrnih in niklastih ur „Omega“ po najnižjih cenah. 131

Popravila se izvršujejo najbolje.

M. Schubert

preje Bilina & Kasch,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

priporoča veliko zalogo tkanin in glase-rekavice, modno blago za gospode in dame, raznovrstne fine parfume, ročna dela in material, kirurške predmete. 413

Moderna predtiskarija.

Izdelovanje preoblečenih gumbov.

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem Viktor Bajt.

Naslov za brzojavi: Viktor Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

1767

Ljubljana, Trnovski pristan 14.

Na prodaj imam v sredini mesta več dobro obrestujočih se

Natančno se izve na gorenji naslov.

hiš

Nad 50 let obstoječa

parna barvarija in kemično snaženje oblek

ter

124

apretura sukna

Ljubljana, Selenburgova ul. 6.

Anton Boc

Glince, Burska ulica 46.

se priporoča.

Postrežba vestna in točna.

Najnižje cene.

Brez konkurence!

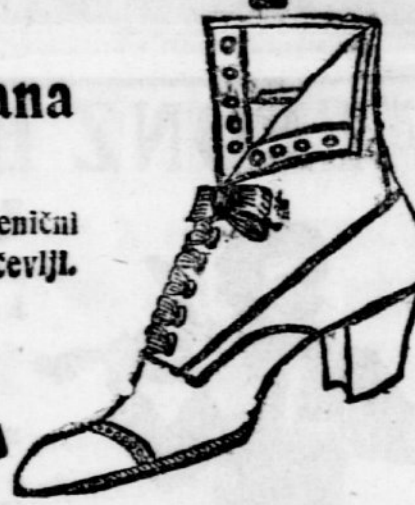
F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJ STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

C. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinov razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopij in proti škodam vsled odnašanja premičnih stvari, nadalje proti požarnim škodam živine, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijsko orodje, predelke itd.;
- proti požarnim škodam poljske pridelke in kilažo v poslopjih in kopicah;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vloma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Delniška glavica K 6.000.000.

Stanje zavarovanih svot . . . K 230.000.000

Premijske rezerve 60.000.000

Letni dohodki na premijah . . . 12.000.000

Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti; da je glavica plačilna takoj po zavarovančevi smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in mešana zavarovanja z oprostitvijo plačila zavarovalnice, oziroma s priznanjem dosmrtnice rente ob nastali onemoglosti nadalje sprejema
- zavarovanja za doživetje, preskrbljenost za starost; zavarovanja otroških dot. plačilna pri dosegu določene starosti na zavarovance samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor nezavrnjenost in nezapadlost police, jamstvo tudi a slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd.

Natančneje pojasnila daje radevoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijska ulica šte. 1. 30

G. F. Jurásek :

uglaševalec glasovirjev in trgovec glasbil

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev.

2078 Ugodna zamena in 10letno jamstvo.

Specialni zavod za uglaševanje ter popravila vseh glasbil.

Uglaševalec v „Glasbeni matici“ ter v vseh slovenskih zavedih.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 126

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, zimski modroci, otroški vozički itd.

Najboljše blago.

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 900.000.

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.